

Tamási Áron

Énekes madár

Székely népi játék

SZEREPLŐ SZEMÉLYEK

GONDOS ESZTER, *vénleány*
GONDOS REGINA, *vénleány*
GONDOS MAGDOLNA, *fiatal leány*
BAKK LUKÁCS, *vénlegény, az Eszter vőlegénye*
PRÉDA MÁTÉ, *vénlegény, a Regina vőlegénye*
KÖMÉNY MÓKA, *fiatallegény*
KÖMÉNY IGNÁCNÉ, *a Móka anyja*
KATOLIKUS PAP
BOSZORKÁNY
HÁROM VÉNASSZONY
DOBOS EMBER
VALAKI

Történik akármelyik székely faluban, akármikor.

ELSŐ FELVONÁS

Szín: székely szoba a Gondos-leányok házában. Hátral a szembenlévő falon két ablak, nyitva. Kertre néznek. Azon túl, házak között, jobbra és balra vezet az út. Az útról egy rövid kis utcán át lehet az udvarba jutni. Ezen a szembenlévő falon egy régi, virágos, láncos falióra. Alatta nagyöblű kanapé. A bal falon egy ablak, előtte diófa. Az ablakon innét, majdnem egészen elől, kijáró ajtó az ereszbe s onnét az udvarra. A jobb falnál kaszten, attól innét ágy, majd egy kisebb ajtó, mely a kamrába vezet. Nagy tölgyfaasztal, két karosszék. Az asztal felett petróleumlámpa, lelógva a gerendáról. Egyébként a szoba félig-meddig stilizált. Különösen színekkel. Van benne valami a mesék és a csodák világából.

Idő: nyár, szombat, alkonyat kezdetekor.

Amikor a függöny felmegy, a szoba üres.

DOBOS künn az úton, mentiben dobol, majd egy házzal egyszintben megáll és hirdet. Mindenkinék közhírré tétetik, hogy a kártevő varjak erősen elszaporodtak, melynélfogva őket lövöldözni kell! Akinek pedig nincs puskája, az próbálja meg kövel eltalálni, de legalább a riogtatás mindenki részére kötelezővé tétetik! Dobütés, z sivajgás, kacagás.

VALAKI. Hát az emberi varjakkal micsináljunk?

DOBOS. Azt dobolja ki nektek a pap! Dobütés. Zsivajgók távolodnak.

A két nyitott ablakban, az egyikben Lukács s a másikban Máté, erősen kísértet pofát vágva, egy-egy mordállyal megjelenik. A mordályokat az ablak talpán lövésre befelé csúsztatják.

ESZTER mezítláb, nagy szalmakalappal a fején, a vállán sarlóval s a kezében búzavirág-csokorral, aratásból érkezve, benyit a szobába. Megpillantja a két kísértet-alakot, felsikolt, a búzavirágot eldobja és hanyatt-homlok kirohan. Regina! Regina!

REGINA künn. Mi az, te?

A két kísértet-alak röhögve elhúzódik az ablakból.

ESZTER künn. Jaj, gyere! Szűzmárja! Két kísértet! Az ablakban!

REGINA szintén mezítláb, nagy szalmakalappal, jobb kezében fegyverként a sarlóval, először bedugja a fejét, aztán óvatosan bejön. Hát nincs itt semmi!

ESZTER remegve jön utána. De volt! Bizony Úristen volt!

REGINA. Nem káprázott a szemed?

ESZTER. Nem! Az én szemem nem! Bizony Isten nem! Úgy segítsen engem a Szűzmárja, s a szentek, s akárki, hogy nem! Óvatosan az ablakhoz megy s az ablak talpát tapogatja. Itt láttam őket, né! Az egyikben is egyet, s a másikban is egyet! De olyan rusnyákat, hogy borzalom!... S nagy, rémítő puskákkal, amiket még befelé toszítottak, hogy szinte elérték az ajtót.

LUKÁCS kopogtat s rögtön belép. Adjon Isten jó estét, ha ráér!

ESZTER Lukács nyakába borul. Jó, hogy itt vagy... Jó, hogy itt vagy...

LUKÁCS Reginahoz. Hát ennek mi a fene baja van?

REGINA. Látott valamit, amitől megborzadt!

LUKÁCS *megfogja az Eszter állát, felemeli, s a szemébe.* Mondtam örökké, ugye, hogy ne nézzél a tükörbe?

ESZTER *ellöki magától.* Szégyentelen, disznyó! Pogány! Az! Kérges lelketű! *Sírva.* Hát ilyen árva vagyok én! Soha sincsen senki gyámolítóm! Még a saját kedvesem is, a saját levendő uram, még az is csúfolódik, amikor valami baj talál engem, vagy valami rémítő dolgot látok. *Az asztal mellé ül s az asztalra borulva sopánkodik.* Hát ilyen sorsom van nekem! Ilyen árva vagyok én ebben a nagyvilágban! S mégis aratni járok, s mégis kapálni járok! S mégis dolgozom napestig, mint egy rab! Hogy meglegyen valahogy a ház, apa nélkül és anya nélkül! Gyámolító nélkül és férfiú nélkül!...

LUKÁCS *miközben szedi fel a búzavirágot a földtől.* Ó szegény Jeremiás, ha ezt meghallaná! Hogy elfogná az irigység... hogy ez az Eszter jobb siralmakat tud nálánál is... ó, ó! *A felszedett virággal a kezében, Reginához.* Mit láttatok, Regina?

REGINA *takarítja az asztalt.* Én nem láttam semmit.

LUKÁCS. Hát ő mit látott, az árva?

REGINA. Kísértetet. Ott volt az ablakban, béduvasztott nagy puskával. S kettő volt, azt mondja Eszter, az egyik az egyik ablakban, s a másik a másikban.

LUKÁCS. Az akkor jól bé volt osztva. S nem mondtak semmit?

ESZTER *felkapja a fejét.* Hát mit mondjanak?

LUKÁCS *meg is játszva.* Azt, hogy: hámm!

ESZTER. Szeretted volna, ugye? Nem voltak olyan gonoszok, mint te!

LUKÁCS. Akkor parola! *Kezet fog Eszterrel.* S itt van ez a bokréta is, nesze! Nagy szívdobogással szedtem a csalogányos mezőn, s tisztelem és hódolatom jeléül ezennel fogadd szívesen!

ESZTER *elfogadja, s kedvesen.* Látod, ha örökké ilyen volnál, búmat se mondanám.

LUKÁCS. Immár ezután örökké ilyen leszek, mert a harmincötödik esztendő a tegnap estefelé bétöltöttem, s mivel hetvenig akarok élni, úgy osztottam bé, hogy felit így s felit úgy. Ebből is láthatod, hogy még az Isten is szeret téged, mert ha a nyakamba sózott volna már ezelőtt tíz esztendővel akkor gonosz tíz esztendőd lett volna mellettem, de így csak jót fogsz érni, szépet s gyönyörűt!

ESZTER. Hát azért nem vettél el eddig?

LUKÁCS. Azért hát! Csupa jószágból! *Fenyegetőleg.* De most vigyázz, mert most elveszlek!... Azért is jöttem legeslegfőképpen, hogy ebben a magasztos dologban egy cselvetést csináljak veled.

ESZTER. Miféle cselvetést?

LUKÁCS. Légy keresztényi türelemmel! Mindjárt meglátod, vagy még inkább meghallod. Csak előbb fel innét a székről s hamar ünnepélyesre felöltözni, mert én egy ügyes, szép fiatal lánynak akarok cselt vetni s nem egy ilyennek, akinek a lába poros s a füle mezítláb van. Páron! megfordítva! No, egy-kettő!

ESZTER *boldogan felugrik, a kanapéból csizmát s ruhát kapkod elő, s azokkal indul az öltözőkamra felé; s fűtyürészik.*

LUKÁCS *felemelt ujjal utána szól.* Osztán kísértet többet nincs!

ESZTER. Nincs!

LUKÁCS. Csak én!

ESZTER. Csak, csak. *El.*

REGINA *eddig rendezgetett, aztán egy csuporba magának tejet töltött s kenyeret szelt a tejhez. Most ül az asztal mellett s éppen kezd enni. Ül le, Lukács!*

LUKÁCS. Azt is lehet. Most mindent megcsinálok, csak mondani kell. *Leül.*

REGINA. Hát mitől van olyan jó kedved?

LUKÁCS. Nekem attól, hogy immár rövidesen megházasodok s a hátralévő időt még így akarom eltölteni.

REGINA. Erősen megéheztem.

LUKÁCS. Meg, ugye?

REGINA. Mit gondolsz, alig vittünk volt az aratóba, csak egy kücsi szalonnát s egy kücsi túrót s egy fazekacska szilvaízet s két kupa körtövét.

LUKÁCS. A nem sok. Egy század katonaság többet viszen!

REGINA. Igen, de azok nem is aratnak egész nap, hanem döglődnek, s a legtöbb, amit csinálnak, ha egyet-egyet puffantanak.

LUKÁCS. Meghiszem azt! Csakhogy a lövés is munka, hé! Ott célozni kell, lefeküdni s felkelni, s egyszer az egyik szemet hunyni bé s máskor a másikat, s rúg a fegyver is, mint a nyavalya! Te azt nem tudod, hogy micsoda munka folyik abban a világban.

REGINA. Azt nem is tudtam, hogy te is voltál katona.

LUKÁCS. Hát hogyne! De még a java!

REGINA. S miféle?

LUKÁCS. Tán szakács, ha jól emlékszem.

REGINA. Hát azoknak is kell tudni lőni?

LUKÁCS. Azoknak kell a legjobban. Mert mit gondolsz, ha az ellenség megtámadja a menázsit, akkor ki védi meg? A többiek csak a hazát védik, de a szakács a betévő falatot.

REGINA *kész az evéssel.* Nem iszol te is egy csupor jó tejet? *Takarítja a morzsákat.*

LUKÁCS. Én nem. Kell a kutyának.

REGINA *feláll; a csuprot elteszi. Visszaül.* Mátét nem láttad?

LUKÁCS *kacag.* Gondoltam.

REGINA. Mit gondoltál?

LUKÁCS. Hogy Mátét fogod kérdezni.

REGINA. Be okos vagy!

LUKÁCS *még mindig nevetgél.* S ha többet akarsz tudni, azt is meg tudtam mondani, hogy éppen most fogod kérdeni.

REGINA. S hát azt honnét?

LUKÁCS. Onnét, hogy üsmerem az emberi természetrajzot. Mert előbb a has keresi meg a magáét, s amikor a megvan, akkor nyomban megyen a szív is horgászni. S a tiédre tudtam, hogy akárhová veti belé a horgot, a maszlagot Máté kapja bé.

REGINA. Elég rég jár hozzám, éppen tíz esztendeje: békaphassa bátron!

LUKÁCS. Nem sajnálod, te lelketlen?

REGINA. Menj el, ne bosszants örökké, mert hozzád vágok valamit! Láttad-e, vagy nem láttad?

LUKÁCS *feláll s haptákban*. Káplár úrnak jelentem alászon, igenis láttam!

REGINA. Mikor?

LUKÁCS. Egy fertályórával ezelőtt.

REGINA. Hol?

LUKÁCS *leül s hanyagul az ablak felé int*. Itt, az ablakban.

REGINA. Az ablakban?

LUKÁCS. Mint kísértetet.

REGINA *felragadja az asztalról a kenyeret, mintha hozzá akarná vágni*.

LAKÁCS *kacagva lebújik az asztal színe alá*.

ESZTER *ünnepélyesen öltözve megjelenik*. Itt vagyok, ragyogok. *Csend*. Lukács, hát nem nézel ide?

LUKÁCS *még mindig az asztal színe alatt*. Nem merek.

ESZTER. Hát mért?

LUKÁCS. Regina halálra keres.

REGINA. Ők voltak a kísértetek!

ESZTER *csodálkozva, majd mindjobban pulykásodva*. Az ablakban?

REGINA. Abban.

ESZTER. A nagy puskákkal?

REGINA. Azokkal.

LUKÁCS *feláll, kiveti a mellét és hősiesen*. Ez a való és igaz!

ESZTER. Nem szégyelled magad?

LUKÁCS. Hát mért szégyelljem? Fejjel voltam békélé!

ESZTER. Ilyen vén bolond létedre! Kísértetet játszani, fényes nappal! Te! Hátha megütött volna az ijedség miatt abban a helyben a gutta!? Akkor most nézhetnél! *Hirtelen a Lukács vállára teszi a két kezét; s kedvesen*. Szánakoznál-e?

LUKÁCS. Ühüm.

ESZTER. Hát sírni, sírnál-e?

LUKÁCS. Ühüm.

ESZTER. S mit mondanál?

LUKÁCS. Azt, hogy: ó, szegény, jámbor gutta! Hogy teli volt jószándékkal s kötelességtudással!

ESZTER *hirtelen arcul üti Lukácsot.*

REGINA *kacagva.* Úgy kell a rusnya férfiának!

LUKÁCS. Hát ez mért volt?

ESZTER. A siratásért.

LUKÁCS. Térdepelj le s kérj bocsánatot!

ESZTER. Azt-e? Azt ma nem!

LUKÁCS *vészesen ordít.* Térdepelj le s kérj bocsánatot!

ESZTER *megszeppenve letérdepel Lukács elé, s szepegve.* Mit mondjak?

LUKÁCS. Azt, hogy felelj a kérdéseimre. Először: megüthet-e téged a gutta, amikor engem látsz, akárha kísértet képiben is?

ESZTER. Nem.

LUKÁCS. S miért nem?

ESZTER. Azért, mert az a te hivatalod.

LUKÁCS. Jól van. Másodszor: szabad-e neked megütni egy férfiembert?

ESZTER. Nem szabad.

LUKÁCS. Hát szabad-e megütni éppen egy olyan férfiembert, aki el akar tégedet feleségül venni?

ESZTER. Azt még úgysem.

LUKÁCS. Pedig megérdemelné, mi?

ESZTER *helyesel.* Meg.

LUKÁCS. No, állj fel!

ESZTER *feláll.* S most micsináljak?

LUKÁCS. Csinálj, amit akarsz. Vákációt adok! *Fütyül.*

ESZTER *leül az asztal mellé, ahol Lukács ült volt, s Reginához.* Hát nem bolond ez a Lukács?

REGINA. Most tűrj, csak az esküvőig.

LUKÁCS. Mit mondtál, Regina?

REGINA. Hogy immár sohasem lesz meg az esküvő.

LUKÁCS. Melyik?

REGINA. Az enyim, Mátéval.

LUKÁCS. Mit adsz, ha meglesz, mégpedig közelebbről?

REGINA. Mondott valamit?

LUKÁCS. Ühüm.

REGINA. Mit mondott?

LUKÁCS. Amit én.

ESZTER. Hát te nem mondtál semmit!

LUKÁCS. Neki igen.

ESZTER. Hát mért nem mondod meg nekem is?

LUKÁCS. Majd együtt, Mátéval.

ESZTER. Mért együtt?

LUKÁCS. Hogy bátorítsuk egymást.

ESZTER. S a mikor lesz?

LUKÁCS *ránéz az órára*. Közeledik az idő.

REGINA *örömmel*. Hát Máté is idejön?

LUKÁCS. Ühüm.

REGINA *felugrik, lekapja Lukácsot a kanapéról, csizmát és ruhát szed ki onnét, s azokkal eltűnik az öltözőkamrában*.

ESZTER. Csakugyan mondta, hogy idejön?

LUKÁCS. A saját pici szájával. *Leül az asztal mellé, a Regina helyére*.

ESZTER. Messzebb nem volt hely?

LUKÁCS. A szívnek semmi sincs messze egy ilyen szerelemben, mint a miénk...

ESZTER. Hát inkább ne szeress olyan erősen, hanem gyere közelebb!

LUKÁCS. S mit adsz, ha közelebb megyek?

ESZTER. Egy csókot.

LUKÁCS *mintha végigfutna rajta a hideg, aztán*. Pardon! Hűvös van! A fene látott ilyen hűvöst, nyárban. A tegnap is szinte megfagyott a fülem. *Mutatja*. Ez, né! S ez a másik is. Egyszer az egyik s azután a másik, majd pedig mind a kettő együtt, még jó, hogy az embernek nincsen több füle, mert gondold el, ha volna példának okáért hat darab, vagy hét darab, de hová is lehetne annyi soknak *keresgél az arcán* helyet szorítani?...

ESZTER *közbevág*. Nagy tolvaj vagy, Lukács!

LUKÁCS. Hát én mért?

ESZTER. Mit gondolsz én nem látom, hogy mire megyen ez a sok szó? Hát kell-e csók, vagy nem.

LUKÁCS *meglepődik*. Miféle csók?

ESZTER. Amit az előbb kértél, s amit én meg is ígértem.

LUKÁCS. Hát hogyan kéne! Adjad hamar!

ESZTER. Akkor gyere ide!

LUKÁCS. Hát úgy nem konc! Adjad így!

ESZTER. Hát így hogy?

LUKÁCS. Dobjad, mint az urak, amikor utaznak.

ESZTER *fenyegetőleg*. Közelebb jössz-e vagy nem? *Megfogja a széket, mintha ő akarna menni, csak a szót várja.*

LUKÁCS *megijedve*. Megyek, megyek! *Fele távolságra az asztal elé viszi maga alatt a széket.*

ESZTER. Ott egyen meg a fene!

LUKÁCS. Pardon! Csak megnyugszom egy kicsit.

ESZTER *egy kicsit tusakodik, aztán hirtelen elhatározással az ölébe ül Lukácsnak. Itt vagyok! Átöleli a nyakát.*

LUKÁCS *egykedvűen nézi a plafont, majd hirtelen elkapja a lábát s Eszter lecuppan a földre. Pardon! Nem akartam. Megfogja a karját, hogy felemelje.*

ESZTER *mérgesen ráüt a kezére*. Hozzám ne nyúlj! Te otromba, te! Utállak! Tudd meg! Takarodj innét! Ebben a percben!

LUKÁCS. Mondtam, hogy pardon.

ESZTER. Nekem ne mondd, hogy pardon! Semmit se mondjál! Hanem menj ki ebből a házból! Takarodj! De most!

LUKÁCS *veszi a kalapot*. Akkor szerusz.

ESZTER *lebújik a földre és sírni kezd.*

LUKÁCS *nagyon lassan kifelé indul és integet hátra a kalapjával.*

MAGDOLNA *dudorászva jön künn, az ajtó felé*. „Azt a hegyet a kötényemnek a négy sarkában is el...” *Ekkor belép a szobába, a kötényében hoz valamit, s Lukácsra hirtelen meglepődve*. Jó estét, Lukács bácsi!

LUKÁCS *felemeli az ujját és mutat Eszter felé*. Pszt!...

MAGDOLNA *újabb csodálkozással Eszter miatt*. Hát Eszter nénémet mi lelte?

LUKÁCS *halkan*. Bűnbánatot tart. *Ismét indul apró mozdulatokkal kifelé.*

ESZTER *egyszerre felkapja a fejét, és Magdolna felé mérgesen kiáltva*. Zárd bé az ajtót!

MAGDOLNA. Hát azt mért zárjam bé?

ESZTER *még mérgesebben*. Azért, hogy zárd bé! S a kulcsot add ide!

LUKÁCS. No, ne mérgeítsd nénédet, hanem zárd bé. Gyere hamar, s mikor én kimenyek, akkor zárd bé!

ESZTER *vészesen felugrik s bészárja az ajtót, a kulcsot kiveszi s csípőre tett kézzel Lukács előtt*. Le is út, fel is út!

LUKÁCS *felteszi a kalapot s egyenesen a nyitott ablaknak indul*. Hejh, szép a fiatal kor: milyen régen nem jártam ablakon!

ESZTER *megelőzi s nagy durral beteszi mindkét ablakot, aztán lekapja Lukács fejéről a kalapot, összegyúrja és a kebelébe gyömöszöli, s aztán ismét csípőre tett kézzel*. Le is út, fel is út!

REGINA *éppen kilép a kamrából*. Ti itt ölitek egymást? *Csend*. Miféle nagy zakota volt ebben a házban?

LUKÁCS. Semmi, csak készültünk a házasságra.

ESZTER *leül az asztal mellé, az előbbi helyére, s mérgében nem tudja, mit csináljon.* Ez a róka! Ez a... Ez a... percegő szű.

REGINA *rákiált Magdolnára, aki bámulva és egy kicsit félve, egyhelyben állott mindig.* Hát te mit állsz itt, te taknyos? Ilyen laposan, mint egy béka a bokron, te! Hát azért hagyunk itthon, hogy most kerülj elé valahonnét, te! Hát ilyen házőrző vagy? Hol voltál?

MAGDOLNA. Csak a nagykertbe mentem egy kicsit.

REGINA. Mi van a katrincádban?

MAGDOLNA. Sárga körtöve.

REGINA. Hát a minek?

MAGDOLNA. Hogy legyen maguknak, amikor az aratóból éhesen hazajőnek.

REGINA. Hamar pakolj le, s nézd meg, mi dolog van a ház körül!

LUKÁCS. Fogadj szót az őrmester úrnak, hamar!

REGINA *Lukácsnak fenyegető hangon.* Osztán elég legyen!

LUKÁCS *haptákba vágja magát s szalutál.* Jelentem alássan, Eszter eldugta a kalapomat.

REGINA. Hová?

LUKÁCS. A kebelibe.

REGINA. Hát oda mért?

LUKÁCS *megereszkedve, más hangon.* Lehet, hogy meg akarja szoptatni.

ESZTER. Jaj!

MAGDOLNA *ki közben egy kosárkába öntötte a körtéket, most odaviszi Lukácshoz.* Tessék használni, Lukács bácsi!

REGINA. Te ne háziasszonykodjál, hanem láss az után, hogy rend legyen a házban! Nem látod azt a széket is? Ki tette oda azt a széket?

LUKÁCS *kivett a kosárból egy körtét és éppen pucolja a combján.* Azt én, de pardon.

REGINA. Nem tesz semmit. Azért van ez a mihaszna leánka, hogy a helyre tegye. *Leül basásan a kanapéra.*

MAGDOLNA *az asztalra teszi a kosárkát, aztán a helyére a széket, majd abroszt is terít az asztalra.*

LUKÁCS *leül a székre, mit Magdolna helyre tett és jóízűen eszi a körtét.*

MAGDOLNA *az abroszterítés után odamegy Lukácshoz.* Engedelmet kérek, Lukács bácsi.

LUKÁCS. Mért kérsz engedelmet?

MAGDOLNA. Hogy a széket egy kicsit tessék ideadni, hogy levegyem a lámpacsövet, mert meg kell pucolni. *Aztán feláll rá, leveszi a lámpacsövet és pucolni kezdi.*

LUKÁCS *a kanapéra ül, Regina mellé, és újságolja.* Máté még nem jöve el.

REGINA. Ha nem, annyi!

LUKÁCS. Mennyi?

REGINA. Annyi, hogy ott forduljon fel, ahol van.

LUKÁCS. Mi Mátéval nem úgy beszéltük volt meg.

REGINA. Hát hogy?

LUKÁCS. Úgy, hogy a házasságban akarunk felfordulni.

REGINA. Nem sokat fogjuk kérdeni tőletek, hogy akartok-e, vagy nem.

LUKÁCS *mutatja a körte torzsáját*. Hát ezt hova tehetem, hogy ne szemeteljek?

REGINA. Hajítsd le a földre. Azért van itt ez a leánka, hogy felszedje.

LUKÁCS *a feje mellett hátra dobja a torzsát, mely az ablakról visszaesik*. Pardon, azt gondoltam, hogy nyitva van.

ESZTER, REGINA *nevetnek*.

LUKÁCS *felveszi a torzsát, az ablakot kinyitja és kidobja. Az ablakot is nyitva hagyja. Azután kivesz a kosárból még egy körtét, és enni kezdi*. Jó körtöve!

REGINA. Máté is szereti.

LUKÁCS. Mondta is, hogy inkább egy körtövefát venne el feleségül, mint... *A többit elcsámcsogja*.

ESZTER. No, no.

MAGDOLNA *ki megpucolta a csövet, s meggyújtotta a lámpát is, visszateszi a helyére a széket s kötényével gondosan letörli*. Tessék. Lukács bácsi!

LUKÁCS. Te hány esztendő vagy?

MAGDOLNA. Immár tizenhat, Lukács bácsi!

LUKÁCS. No, ügyelj, mert ha egyszer nem találod azt mondani, hogy Lukács bácsi, akkor a gutta abban a helyben megüt!

MAGDOLNA. Hát, hogy mondjam?

LUKÁCS. Mondjad, hogy Ábrahám, az Izsák tatája. Vagy nevezzél Mózesnek, a zsidók atyjának.

MAGDOLNA. Eszter néném és Regina néném parancsolták, hogy úgy kell mondani.

ESZTER. Elég legyen!

REGINA. Mars ki!

MAGDOLNA *nyel egyet, aztán elindul, kilincsel az ajtón, majd hátrafordulva*. Bé van az ajtó zárva!

ESZTER *a kamra felé mutat*. Eredj oda, ott csinálj rendet!

MAGDOLNA *oda bemegy*.

LUKÁCS. Ha ennek a leánkának volnék, egyszer fellázadnék.

ESZTER. Te ne taníts senkit lázadásra, hanem magadot tanítsd a tisztességre! *Kiveszi kebeléből a kalapot és Lukács felé dobja az asztalra*. Nesze, elmehetsz!

LUKÁCS *a feje mellett kidobja hátrafelé a csutkát az ablakon, aztán lefricskázza a kalapot az asztalról*. Hess el innét, ne! Mert nem teszek fel többet a fejemre!

ESZTER. S ugyanbiza mért nem teszed fel többet a fejedre?

LUKÁCS. Azért, mert ha feltenném, egyebet se csinálna, csak folytonosan bögne a fejemen, hogy ő hol volt egy szombat este.

MÁTÉ *csendesen behajol az ablakon s kalapját a Lukács fejébe teszi.*

LUKÁCS *hátra se néz, hanem csak megfogja a kalapot.* Lám, az Isten sem akarja, hogy feltegyem, mert mindjárt rendelt egy másikat.

REGINA *hátratekint s nagy boldogan feláll s bár Máté csendre inti az ujjával, mégis.* Szerusz, te! Hát ott jársz te is, ahol a varjak?

MÁTÉ *már felhágott az ablak talpára, hogy be jöjjön, de nagyon nehezen megy.* Segíts, komám, a fene egyen meg!

LUKÁCS *hátra se néz.* A többi varjaknak sem segítettem.

REGINA *segítő szándékkal egyengeti Mátét.* Gyere, szívem, gyere! Ne félj, csak gyere!

MÁTÉ *fejjel befelé becsúszik a kanapéra, s lábai fennakadnak a Lukács vállai között.*

LUKÁCS *megfogja a lábait.* Ímé, egy völegény! A feje a sírban, s az esze két ágban kivirítva! Az ilyent osztán lehet szeretni!

ESZTER. Lehet hát! Mert ő nem szokott minden éjjel bejárni az ablakokon a menyecskékhez, mint te!

LUKÁCS *míg Eszter szólt, ledobta a Máté lábait magáról s hamar átült a székre.* Az éccaka is kettőnél s egy félnél voltam.

MÁTÉ *rendbeszedi magát, s komótosan ülve a kanapén.* Adjon Isten j'estét!

ESZTER. Adjon Isten, Máté!

REGINA *tapogatja a Máté nyakát és karjait.* Nem fáj suhutt?

MÁTÉ. Szerusz komám, Bakk Lukács! Hogy vagy?

LUKÁCS. Én így medvelátáskor, elég jól. Hát te?

MÁTÉ. Én sem rosszul, amikor efféle cseszlevadászt látok.

REGINA. Ne csipkedjétek egymást, mert maholnap sógorok lesztek úgyis. *Mátéhez.* Hát mért nem jöttél hamarább?

MÁTÉ *megöleli Reginát, arconcsókolja s aztán.* Jöttem volna, csak előbb más gúnyát akartam venni, erre a nagy innapra. *Ismét megcsókolja.* S aztán ugyanvalóst siettem, de egy veszett kutya az úton megakasztott.

LUKÁCS. Akkor rajta, csókolózzatok!

REGINA *ijedten.* Csak nem harapott meg?!

MÁTÉ. Nem erősen, csak a lábamszárát s ott is a csizmámot. *Mutatja.*

REGINA. Elég hegyes foga volt!

LUKÁCS. Hát, hogyne! Éppen akkor hegyezte neki a gazdája, amikor én jöttem. *Megnézi ő is, aztán legyint.* A semmi! Az Eszteré sokkal hegyesebb!

ESZTER *mérgesen felugrik s keresi, mit vágjon Lukácshoz.*

LUKÁCS *lebújik az asztal színe alá.*

ESZTER *visszaül.* Ha még egyet szól, ezt az asztalt vágom hozzá.

LUKÁCS *helyreül*. Pardon s bocsánat. Avval csak azt akartam mondani, hogy gyönyörűszép fogaid vannak, mintha készakarva metszette volna valaki, egyenesen megrendelésre, hogy aki lássa, csodálja s kérjen feleségül. *A többiekhez*. Csakhogy ő nem mutatta ki soha senkinek; csak egyedül nekem.

ESZTER. Beszélj bolond, beszélj.

REGINA. Csakugyan azért jöttetek ide, Lukács, hogy ezt a beszédet folytasd?

MÁTÉ. Azért a fenét! *Lukáchoz*. Hát nem szóltál semmit ezeknek a leányoknak?

LUKÁCS. Miről?

MÁTÉ. Eredj, ne tedd magadot, a nyavalyába!

ESZTER. Említette.

REGINA. Szólt, szólt. Hogyne szólt volna! Csakhogy azt mondta, hogy várjunk meg tégedet is; a nagyobbik felivel, mert úgy beszéltek meg, hogy együtt adjátok elé.

ESZTER. Most együtt vagytok.

LUKÁCS *szomorúan*. Mind együtt, mint a vértanúk.

MÁTÉ. Hát add elé, te vagy a nagy szószóló!

MÓKA *kaszával a vállán és bokrétás kalappal az ablak alatt megjelenik*. Jó estét adjon az Isten!

A legények csak odanéznek, s nem fogadják.

REGINA *hátranéz, s abban a pillanatban nagy örömmel felugrik s kikönyököl az ablakba*. Adjon az Isten, hát te hol jársz, mint a madár?

ESZTER *kíváncsian*. Ki az?

REGINA. E' Mózeske, kicsi Kömény Móka. Kerülj bejjebb, Móka!

ESZTER *sietve kizárja az ajtót s visszaültében ő is*. Gyere, Móka, gyere!

LUKÁCS, MÁTÉ *irigyen kacsintanak és intenek egymásnak*.

MÓKA *letámasztja a kaszát a házfal mellé s a másik ablakba könyököl s csak most látja meg a legényeket*. Jó estét adjon az Isten, Lukács bátyám!

LUKÁCS. Adjon, ha ráér.

MÓKA *meg fogja a Máté fejét s maga felé fordítja, hogy lássa: ki az?* Szerusz, Máté!

MÁTÉ *felemeli a lábát, mintha nyújtaná Mókának*. Szerusz.

MÓKA. Engedelmet kérek a zavarásért.

REGINA. Nem zavarsz.

ESZTER. Te sohasem zavarsz!

MÓKA. De gondoltam, hogy egy percre bétékintek, így mentében. *Közben is nagyon nézte a szobát, mintha keresett volna valakit*. Hát kicsi Magdó nincs itthon?

REGINA. Ő éppen nincs.

ESZTER *int a legényeknek, nehogy elárulják, hogy itthon van*.

LUKÁCS. Éppen meghótt, ezelőtt öt perccel.

MÓKA. Hát hol van?

REGINA. Nem is tudom, hova mene el.

ESZTER. Mert örökösen tekereg a haszontalan.

LUKÁCS. Az igen, mint Eszternek az esze: hol itt van s hol ott, de sohasem a fejiben.

ESZTER. Téged nem kérdezett senki, vén sátán!

MAGDOLNA *bent a komrában énekelni kezd.* „Azt a hegyet a kötényemnek a négy sarkában is elhordom...”

MÓKA *az első hangnál örömmel felüti a fejét, aztán csodálkozva hallgatja néhány pillanatig, majd mintha be akarna örömében ugrani az ablakon, de csak elkiáltja magát:* Magdó, kicsi Magdó!

MAGDOLNA *kidugja az ajtón a fejét, a haja kibontva.* Tetszett szólítani engemet, Regina néném?

REGINA. Hát te itthon vagy? *Nagyon gyorsan utána.* Gyere hamar egy kicsit, mert itt van a Móka!

MAGDOLNA *örömében felsikolt és visszaugrik.* Jaj, Istenem!

ESZTER *felugrik s mérgesen be a kamrába, s onnét hallatszik.* Nem tudsz jöni, ha hívul valakit, te béka?! Hol tanóltad ezt a tisztességet!? *Kilöki az ajtón, s már szelíden.* Eredj, szépen! *Aztán visszaül a helyére.*

MAGDOLNA *kis piros csizmában, színes szoknyában és tiszta ingben de mellény nélkül és rendetlen hajjal. Látszik, hogy öltözködés közben lökték ki a szobába. Mentegetőzve, szégyellősen, de szelíden.* Csak a hajamot akartam egy kicsit... *Az asztalnál, Lukács mellett megáll, s a nyitott ablakon látszik, hogy a hold éppen bújik fel a horizonton.*

MÓKA *megemeli a kalapját.* Jöszte egy kedves kicsi percre, s osztán visszamehetsz.

LUKÁCS *kéjsóváran megsimogatja a MAGDOLNA haját.*

ESZTER *rákiált.* Menj el onnét!

MÓKA *egy nagy keserűlevélbe göngyölítve kivesz valamit a zsebéből.* Jöszte közelebbecske, mert hoztam neked valamit!

MAGDOLNA *odamegy az ablakhoz, Regina és Máté közé, aztán átveszi az ajándékot, nagy várakozással bontogatja, aztán nagy örömmel.* Tojás! Kicsi tojás! Két kicsi tojás! Két kicsi madártojás!

MÓKA. S mégpedig énekes madaré!

REGINA *feláll és megnézi, aztán lekicsinyelve:* Pettyesek. *Mátéhoz, szemrehányással.* Látod-e, te sohasem hozol semmit nekem!

MÁTÉ. Ne búsulj, mert én is hozok, de hozzádmérten, lúdtojást!

LUKÁCS *kacagva.* S én Eszternek kígyótojást!

ESZTER *éppen feláll, hogy megnézzé a madártojást s mentiben.* Azt vidd a vén kotlós menyecskéidnek!

MAGDOLNA. Nagyon szépen köszönöm, Móka. Kedvesen köszönöm ezeket a szépeket.

ESZTER. Lám, add ide, milyenek?

MAGDOLNA. Odaadhatom-e, Móka?

MÓKA. Hát mutasd meg neki! Tartsad, hogy nézze bátron!

ESZTER *megsértődve otthagyja őket.* Süssétek meg a tojásotokat! *Visszaül.*

MAGDOLNA. S milyen énekes madaré vajon?

MÓKA. Hát osztán szép az anyja, kitűnő gyönyörű! Üsmerem már három hete s meglestem nem egyszer. Nagyságra olyanforma, mint egy kisedd rigó. A szája sárga, mint az arany, a feje pirosban játszik s minél hátrább, annál inkább olyan, mint a szeder. De osztán az éneke: az olyan, hogy még az ökör is elécsapja a fülét, mikor hallja!

MAGDOLNA. S hát a hasa milyen?

MÓKA. Az is olyan, mint a szája.

LUKÁCS. Az azért olyan, mert ha szájfájása van, akkor avval eszik, a hasával. *A fiatalok rovására szívesen nevetnek.*

REGINA *feddőleg Magdolnához.* Hát nincs annyi eszed, hogy behíjad ezt a legényecskét, te idétlen! Hát azért hozott neked ilyen figyelmességet? *Mókához.* No, kerülj bejjebb, s ülj egy kicsit nálunk is!

MAGDOLNA. Gyere Móka!

MÓKA. Köszönettel fogadom a meghívást, de előbb hazatekintek, hogy más gúnyát is vegyek.

MÁTÉ. Hát az minek te? Nekem a te üdődben csórén is jó volt.

Nevetés.

MÓKA. Azt lehet is hinni, mert neked vastag a bőröd.

MÁTÉ. S osztán mióta jársz így a leányokhoz, mégis?

MÓKA. Én amióta kérdik!

REGINA. Ne beszélj, Móka! Csakugyan először jössz ma guzsalyosba?

MÓKA. Éppen úgy.

REGINA *feláll, megfogja a Móka fülét és húzza.* Akkor nagyot nőjön! Nagyot nőjön!

MAGDOLNA *közben, védő mozdulattal.* Regina néném, ne húzza!

MÁTÉ. Nem a füledet gondolja. Móka.

REGINA. Ne is hallgass az ilyen vénekre, hanem eredj hamar s osztán egy-kettőre gyere vissza!

MÓKA *a kaszát a vállára veszi.* Hát akkor addig is jó időtöltést! *Szívesebb hangon.* Szerusz, Magdó!

MAGDOLNA. Szerusz, s gyere!

MÁTÉ *utánaszól.* S ne felejtse el, hogy előbb szopjál, s osztán gyere!

MÓKA *mentiből.* Én is úgy gondoltam, nehogy olyan ízetlen s buta maradjak, mint te! *Utána rögtön belekezd abba az énekbe.* „Látod-e babám, látod-e babám, azt a veres nagy tüzet”... *stb.* S még egy ideig látszik, ahogy a kaszával a vállán s félrecsapott bokrétás kalappal s egyre megnőve megy szembe a felkelő holddal.

ESZTER *boldogan.* Megfelelt!

REGINA. Úgy kell neki, ne irigykedjék senki fiatalására.

MAGDOLNA közben megnézi még egyszer a tojásokat s gyöngyöző nevetéssel indul vissza a kamrába s mikor a szoba közepén volna, Eszter hirtelen felugrik.

ESZTER. Azt a kecskebéka mindenedet! *Elejébe áll, hisztérikusan.* Te pipiske! Te hernyó! Te boszorkánytojás! Te munkakerülő! Hát azért küldtünk bé oda is, hogy ott ne a munka után láss, hanem cifrázkodjál?! Hát erre van eszed, s a tisztességre nincs?! Még a legkisebb tisztességre sem! Arra, hogy megmutasd a néneidnek, ha adnak neked valamit! Hát már a legényeken jár az eszed? S tojásokat rendelsz náluk?! Kettőt, nem is egyet! S még dugod is! Elé avval a tojásokkal! Látni akarom!

MAGDOLNA *kicsombolygatja s közben riadtan.* Én nem dugtam, az előbb sem dugtam. *Tartja és mutatja.* Tessék nézni, én igazán nem bánom, itt van, mindkettő itt van, ahogy kaptam, olyan kedvesen, olyan ártatlanul...

ESZTER *az ujjai közé veszi az egyiket, kajánul nevet s utánozva a MAGDOLNA hangját.* Olyan kedvesen, olyan ártatlanul... ahogy Mókától kapta... ezt az idétlenséget... ezt a pettyes semmit... kapta... *A földhöz vágja a tojást.* Nesze! *Nagyot szusszan.*

MIND *felugranak a helyükről.*

MAGDOLNA *megdöbbenve, de az elszántság tüze meglöbban az arcán s a szemében.* Földhöz ütötte!...

ESZTER. Ide a másikat is!

MAGDOLNA. A kicsi tojást!

REGINA *hevülten odamegy, s kéjjel.* Ide a másikat, nekem!

MAGDOLNA. Az ártatlant!...

ESZTER. Egy-kettő!

REGINA. Nekem!

MAGDOLNA *szembeáll velük, gyűlölettel nézi, kiegyenesedve, megnőve, majd hirtelen bekapja a tojást és lenyeli.* Ezt nem törí el senki! De senki! *Befut a kamrába és magára zárja az ajtót.*

MIND *megdöbbenve néznek össze, majd Eszter és Regina dühösen az ajtónak rontanak, de Lukács és Máté, ki-ki a maga párját, visszahozzák és leültetik. Csend.*

LUKÁCS. *Az első hangja, amiben nincs gúny és ami tiszta.* Láttátok, milyen szép volt ez a gyermek, amikor ellenszegült, s lenyelte a tojást?

MÁTÉ. Én láttam.

LUKÁCS. Hát te, Eszter?

ESZTER. Pöktek-e téged szembe?

LUKÁCS. Hát te, Regina?

REGINA. Azért jöttetek ide?

MÁTÉ. Az igaz.

LUKÁCS *sétálni kezd a szobában. Elmegy az ajtóig s mikor visszafelé jön, a földhözütött tojásnál megáll s nézi, majd egészen lehajlik.* Kicsi madár volt benne...

MÁTÉ *szintén odamegy s nézi.* Az anyja már hamar kiköltötte volna.

LUKÁCS. Nem olyan hamar, mint Eszter.

REGINA. Ezért jöttetek ide?

MÁTÉ. Az igaz.

Mind a ketten visszaülnek a helyükre.

LUKÁCS. No, akkor törjük el a két nagyobbik tojást is. *Köszörüli a torkát.* Hát az úgy volt... *Köszörüli megint a torkát.*

MÁTÉ. Ne mondd, hogy hogy volt, csak azt mondd, hogy hogy lesz.

LUKÁCS. Tán jobb volna, ha béosztanók: vagyis én köszörülöm s te mondd.

MÁTÉ. Menj a fenébe, ne idétlenkedjél! *Köszörüli a torkát.* Hát hallgassatok ide, leányok, úgyis mint menyasszonyok. Hát hogy ne is menjek messze, mi ketten Lukáccsal arra egyeztünk, hogy ha már ő tizenöt esztendeje jár ehhez a házhoz, én pedig éppen tíz, akkor azt mondanók, hogy járjunk immár a dolog végére s üssük nyélbe a sorsunkat. Vagyis más szóval rajta lennénk, hogy az esküvő is immár meglegyen, mégpedig mihelyt bétakarodhatunk a tavaszi gabonával. *Körülnéz. Lányok epedve csüngnek.* Hát erre egyeztünk mi ketten, hogy ezt tudatjuk veletek. Ha ellenben ti nem így gondolkoznátok, akkor szóljatok!

Csend.

LUKÁCS. Azt várhatod.

ESZTER *elérzékenyedve.* Nem férsz az Istentől, hogy ebből a szent dologból is tréfát csinálsz?

MÁTÉ. Neki csak a szája jár.

REGINA. A szája hát.

MÁTÉ. Ha így van a dolog, hogy nem szóltok a tervezet ellen, akkor mi azt ajánlanók, hogy a lakadalommal járó sok költséget összeszorítsuk, vagyis más szóval egybevegyük a kettőt.

ESZTER. Hogy a kettőt?

MÁTÉ. Hát egyazon napra a két esküvőt s a két lakadalmat.

ESZTER *határozottan feláll.* Olyan nincs! *Sétálni keld a szobában.*

LUKÁCS. S olyan mért nincs, ugyanbiza?

ESZTER. Azért nincs, mert nem azért vártam tizenöt esztendeig, hogy úgy kalákában esküdjem meg! Egyedül akarok megesküdni, érted? *Üti a mellét.* Csak én, egyedül! Még a faluban se esküdjék akkor más! S még a szomszéd faluban se! Érted? Az egész országban senki, az egész világon senki. Csak én, egyeseget egyedül én!

LUKÁCS. Jól van. Még én sem leszek ott.

ESZTER *visszaül a helyére, leborul az asztalra és sír.*

REGINA *odahúzódik és vigasztalja.* Eszter! Hát legyen több eszed! Úgy lesz, ahogy akarsz, csak ne keseregi! *A többiekhez* S ha így lesz, akkor mit gondoltok, melyikünk esküveje lenne meg előbb: az enyim-e, vagy az Eszteré?

MÁTÉ. Akkor tán az Eszteré.

REGINA. Affenét?! Nem adnátok-e még Magdót is férjhez előttem?

ESZTER „*affenét*”-re *felkapja mérgesen a fejét*. Nem szégyelled magadot, te Regina?!

REGINA. Hát én mért szégyelljem?

ESZTER. Tedd a szívedre a kezedet s mondjad: hát volna lelked megesküdni s férjhezmenni előttem?

REGINA. Hát volna! S lesz!

ESZTER. Te szégyentelen! Hát nem én vagyok az öregebb?!

REGINA. E már igaz, ez az egy! Nem a menyen előbb férjhez, aki vénebb, hé!

ESZTER. Hát ki?

REGINA. Aki arravaló!

LUKÁCS *lágyan, csúfondárosan*. Eszter! Zsenge szívem! Harmatos lóherém! Mondjunk mi le az elsőbségről!

ESZTER *elszántan*. Nem mondok le! Soha! De soha!

MÁTÉ. Ebből is láthatjátok, hogy együtt muszáj a kettőt.

ESZTER. Soha! De soha!

REGINA *Eszterhez*. Na karicsálj, mert most már én sem mennék veled együtt! Inkább felakasztanám magamot! Fel én!

ESZTER. Bár már látnám. Ott a kötél alattad, a padban.

REGINA *felugrik*. Nekem mondod, hol a kötél! Nekem?! Hisz mindenről csak én tudom ebben a házban, hogy hol van! Mert te csak szaladsz elé s hátra, s ahol elmész, ott nem rendet hagyasz magad után, hanem azt, amit a tatárok! Te!

MÁTÉ *közben fogja Reginát és csitítgatja*. Regina, lelkem... Regina, lelkem...

ESZTER *közben csak remeg az indulattól s csak hápog*.

LUKÁCS *gonoszul*. Ne hagyd magad, Eszter!

ESZTER *felugrik, majdnem az asztalra, s Regina is feléje*. Lukács azonban megfogja Esztert, Máté is Reginát, majd visszanyomják a helyükre őket.

LUKÁCS *csóválja a fejét, majd sóhajtva*. Már a testvér is ellenség...

ESZTER. Eressz el, mert bizonisten leharapok valamit rólad!

LUKÁCS. Milyen tájékomról?

ESZTER *tényleg meg akarja harapni, de Lukács elugrik*.

MÁTÉ. Hát valamit mégis csak ki kell találni, gondolkozzunk csak! Lám te vagy a nagy okos! Gondolkozzál te!

LUKÁCS *az asztal előtt áll s töprengve vakarja a fejét, majd megindul a szobában, itt ott megfog valamit és felemeli: látszik, hogy ki akar sütni valamit*. Mit is lehetne? Mi a nyavalyát lehetne?... Egyszerre, mintha eszébe jutott volna valami, megkopogtatja az udvarfelőli házfalat, majd ami bútor van a fal mellett, azt kezdi elszedni.

Először Eszter, aztán Regina, majd Máté kíváncsian felállnak s közelítenek is Lukácshoz.

ESZTER. Te mit akarsz, Lukács?

LUKÁCS. Egyszer életedben hallgass!

REGINA. De én is akarom tudni, hogy mit akarsz?!

LUKÁCS. Ha tíz évet vártál, várj még egy percet! *Közben szedi el a bútorokat.* Próbát fogunk csinálni... Nagy próbát... Szép próbát... Illendőt a szerelemhez... *Odamegy a kamraajtóhoz és melegen.* Magló! Kicsi Magdolna!

MAGDOLNA. Tessék, Lukács bácsi!

LUKÁCS. Már vagy bácsi, vagy nem bácsi, de gyere csak egy percre kifelé! Ne félj, nem lesz semmi bajod. *Jövet visszafelé a többiekhez.* Hadd vegyük belé őt is a mutatványba, hiszen már leány, a két madártojást megkapta! *A leányokhoz.* Álljatok sorba! *Odaállítja Esztert és Reginát egymás mellé: Esztert elől, Reginát utána, majd Magdolnát harmadiknak.*

MAGDOLNA *szépen felöltözve, befont, de leeresztett hajjal, szép, ragyogó és egészen leány.* Tessék, megjelentem!

LUKÁCS *ahogy meglátja, hízelve csóválja a fejét.* Hm, hm... Tán nem attól a tojástól lettél ilyen szép?

MAGDOLNA *boldogan nevet.*

LUKÁCS. No, annál jobb. Állj szépen ide, harmadiknak!

Odaállítja.

MÁTÉ *esik ki a szeme, úgy nézi Magdolnát.*

LUKÁCS. No, most figyeljete ide, hadfiak a szerelemben! A tárgy az, hogy melyiknek legyen meg hamarabb az esküvője: Eszternek-e velem vagy Reginának Mátéval. Mivel azonban rendes módon, ahogy emberek szoktak, ezt eldönteni sem Eszterrel, sem Reginával nem lehet s mivel mi is gyámoltalanok vagyunk arra, hogy bölcs Salamonok legyünk, azért odafordulunk a felsőbb hatalomhoz, aki igazságot fog tenni. Ha pedig azt tekintjük, hogy szörnyű nagy és erős dolog az igazi szerelem, sokkal nagyobb és erősebb, mint ez a házfal, akkor bátran szembe-ereszthetjük egymással a kettőt, mármint a szerelmet s ezt a házfalat. Tekintve azonban azt a dolgot, hogy a szerelem ez alkalommal bennetek lakozik, annakokáért csak úgy lehet ezt a próbátételt végbevinni, ha majd az én vezényszavamra sorban és egymásután nekijárultok a falnak, s azt kimozdítjátok a helyiből. S amelyik pedig jobban ki tudja mozdítani, nyilvánvaló dolog, hogy abban nagyobb a hő szerelem. S akiben pedig nagyobb a hő szerelem, nyilvánvaló dolog, hogy annak lesz meg előbb az esküvője! Igaz-é?

ESZTER. Igaz!

REGINA. Igaz!

LUKÁCS. Helyes-é tehát, amit gondoltam?

ESZTER. Helyes!

REGINA. Helyes!

MAGDOLNA. De hát én minek kellem ide?

LUKÁCS. Te annak, hogy cifrázd a dolgot: olyan vagy, mint a tulipán a kapuzábén, vagy bojt az ostonon. Érted?

MAGDOLNA *bizseregve, kedvesen.* Há hogyne!

LUKÁCS. Akkor figyelem, mert kezdődik a tavasz! *Mátéhoz.* Eredj komám, akaszd le s hozd ide azt az órát! Mindenkinek adok egy percet.

MÁTÉ *leakasztja a nagy láncos faliórát s odaadja Lukácsnak.*

LUKÁCS *elhelyezi a bal tenyerén az órát, a láncát a váltára veti. Figyelem! Elsőnek Eszteré a fal! Nézi az órát, felemeli az ujját és lehúzza. Rajta!*

ESZTER *dolgozik, rúg, feszít és kapar.*

LUKÁCS *felemelt karral. A perc bételt!*

ESZTER *toporzékolva leesik a földre.*

LUKÁCS *Máténak, mutatja a kezével is. Én nem esküszöm. Hangosabban. Repítsd el onnét, mert kell a küzdőtér!*

MÁTÉ *elhúzza Esztert a szoba közepe felé.*

LUKÁCS. Figyelem! Most Regina következik! *Nézi az órát, felemeli az ujját és lehúzza. Rajta!*

REGINA *feszíti, rúgja és üti a ház falat.*

LUKÁCS *felemelt karral. A perc bételt! Mátéhoz. Takarítsd el ezt is!*

MÁTÉ *Reginát is Eszter mellé húzza. Én se esküszöm!!*

LUKÁCS. Utolsó figyelem! Magdó következik!

MAGDOLNA. Én is?

LUKÁCS. Te is!

MAGDOLNA. S mért?

LUKÁCS. Csak. Nem akarsz?

MAGDOLNA. Nem bánom.

LUKÁCS. Utolsó és legnagyobb figyelem! *Nézi az órát, felemeli az ujját és lehúzza. Rajta!*

ESZTER, REGINA *felemelt fejjel, sóváran figyelnek.*

MAGDOLNA *elszántan erőlködik, mint egy bolond madár.*

LUKÁCS *húzza az időt.*

ESZTER *kiabálva. Elég, Elég!*

REGINA. Csal! Csal!

LUKÁCS *feléjük. A népfelkelők hallgassanak! Felemelt karral. A perc... bé...*

MAGDOLNA *a falnak borul és zokogni kezd.*

MÓKA *gyorsan be az ajtón. Mondtam s itt vagyok! Ámulva meggyökerezik.*

MAGDOLNA *ránéz Mókára, szerelmesen nézi, aztán egyszerre diadalmasan felnevet és elmozdítja a falat. Móka!*

ESZTER *felugrik s kiáltva. Boszorkánytojás!*

REGINA *felugrik s kiáltva. Megölöm!*

Mindketten Magdolnának rohannak. Nagy kavarodás, Máté és Lukács meg akarják védeni, Móka remegve áll, s már feszül, hogy odavesse magát.

MAGDOLNA *kiugrik a lányok és a legények közül s ökölbeszorított kézzel a ház közepében, minden felszabadult fiatal erejével. Eddig raboskodtatok felettem, kínoztatok és nyomorgat-
tatok, de most eljött az idő!*

LUKÁCS *kezében az óráról olvassa le. Kilenc óra tizenhárom perc!*

Csend.

ESZTER, REGINA *dermedten nézik Magdolnát.*

MÓKA. Hát itt mi történt?

MÁTÉ. Nem látod, hogy fellázadt?

MAGDOLNA. Fel is!

MÓKA. A kicsi madár legyőzte a nagy varjakat!

MAGDOLNA *ránéz Mókára, s boldogan. Éppen ezt akartam én is mondani. Ebben a
pillanatban a Lukács kezében az óra irtóan csörögni kezd s ettől mindenki megrebben.*

LUKÁCS *nyomatékosan olvassa az óráról az időt. Kilenc óra tizenhárom perc!*

Függöny

MÁSODIK FELVONÁS

Szín: Udvar Gondoséknál. Jobbról a ház. Egy ablak, csukva. A ház az utcára néző felével lejtősödik. Az ablak előtt a diófa, sima és magastörzsű. A falnál végig tornác, magassága másfél méter. A diófára legkönnyebben erről a tornácról lehet felmászni. Az ablakon innét, majdnem egészen elől, ereszes kijárat az udvarra bárom grádiccsal. Az eresz legalább egy fél méterrel kiugróbb, mint a tornác. A tornác alatt szenes zsák, félig tele faszénnel. - A kapu szemben van és hátul. Úgynevezett székykapu, kicsi és nagy egybeépítve. Rövid kis utcán keresztül kivezet az útra. - A házzal szemben, tehát balról, végig deszkakerítés. Ezen egy nyitvalevő bejáró kapu a csűrhez, melynek az eleje; egészen bent, mélyen látszik. A kerítés mellett napraforgók, egy közülük három méterre is kimagaslik. Nem egészen elől, a kerítés mellett kút. A gárgyája négyszögletű és egy méter magas. A gárgyán keresztül fektetett merítgető kampós rúd. - A telihold a kapu felett felfelé jön. Az ég csillagos, de van egy-egy kövérebb bárányszerű felhő rajta. A ház ablakából is világosság vetődik ki.

Idő: este, az első felvonás után.

Amikor a függöny felmegy, teljes holdvilágban látszik az udvar, de néhány másodperc múlva bárányszerű felhőhöz ér a hold. Mintegy húsz másodpercig tart, amíg apránként mögéje bújik. A hold bújása szerint halványodik a fény.

BOSZORKÁNY amikor a hold utolsó pereme is bemegy a felhő mögé, abban a pillanatban, fekete kecske képében, belöki fejével a kaput. Jön néhány lépést előre, akkor megáll és körülnéz, majd hirtelen bukfencet vet s mint fekete ruhás vénasszony áll talpra. Gyors tipegő futással rögtön körbeszaladja az udvart s amikor visszaér kiindulási helyére, hosszú fekete szőrtincset vesz elő, meggyújtja és azzal végigfüstöli futva a ház oldalát s közben. Dicsőséges szőre erős bakördögnek: hervaszd el füstöddel a jóság rügyeit és gerjeszd fel szagoddal a fiatal vért!... Gyorsan a kúthoz fut, egy nagy kacskaringós fekete szarvat vesz elő s azzal kenni kezdi a kút gárgyáját s közben. Megkenem a szádod, te kút: az ördögnek szarvával, hogy békapjad és lenyeljed, aki közeledben jár... hogy jó étvágyad legyen, és ne lakjál jól emberrel soha!... Innét visszafut a helyére, a kapu felé, ismét bukfencet vet s mint fekete kecske áll talpra. Ekkor a hold is kijön a felhőből.

MÁTÉ gyors igyekezettel ebben a pillanatban jön le a három grádicson, a házból. S ugyanilyen gyorsan megy a kapu felé s mentiben lök egyet a kecskén, aki incselkedve néz. Cecc, a fene!...

LUKÁCS sántikálva és tempósan ekkor jön le a grádicson.

MÁTÉ kinyitja a kiskaput, visszafordul és hátraszól. Hamarébb! Hamarébb!

LUKÁCS mentiben. Sohasem siettem s mégis harmincöt esztendőm lettem.

REGINA futva ki a házból s fel a tornácra, a kapu felőli részbe. Máté! Máté!

LUKÁCS. Elöl van egy kecskével.

REGINA. Lukács! Állj meg egy kicsit!

LUKÁCS (megáll). No!

REGINA. Gyere egy kicsit közelebb! *A tornácon feléje megy, aztán ki is hajlik, a szájához teszi kétoldalt a tenyerét és titokzatosan, izgalommal.* Osztán hamar gyertek vissza, érted-e! Mi addig itt megfogjuk Mókát, s nem eresztjük! S hozzatok magatokkal valami jó megölő szerszámot! S nem baj, ha egy kicsit isztok is. Érted-e? Legalább azt mondhatjátok osztán, hogy ti nem is voltatok itt, hanem a korcsomában! Érted-e?!

LUKÁCS *csúfolódva szintén odateszi a tenyerét a szájához s utánozva a Regina hangját.* Ne hozzunk mindjárt halotti bizonyítványt is? Érted-e?

REGINA. Hamar! Csak hamar!

LUKÁCS *tempósan a kapu felé s Regina gyorsan be a házba.*

MÁTÉ *fogja kinyitva a kiskaput.* Mit mondott Regina?

LUKÁCS *nem válaszol, hanem mentiben ráköp a kecskére.* Eredj az útból te! Nem látod, hogy vőlegény vagyok?

MÁTÉ. Mit mondott Regina, te?

LUKÁCS. Azt, hogy beszéljelek le erről a kecskéről.

MÁTÉ. Ne bölcsködj, hanem gyere, mert ma vért akarok bűzölni! *Nyakon öleli Lukácsot, a kaput nyitvahagyják s mennek.*

A kecske sóváran nézi őket, majd mekeg egyet szaladni kezd utánuk.

ESZTER *kinyitja az ajtót.* Olyan szép az este... Kár lefeküdni...

REGINA *odabújik Eszter mellé az ajtóba.* Móka menni akar!

ESZTER. Valamit megsejdtett?

REGINA. Nem hiszem, csak egyszerre reájött, hogy menjen.

ESZTER. Hát így szeretsz minket, Móka?

MÓKA. Alunni is kell, nemcsak szeretni.

REGINA. Hadd el, aludhatsz még eleget. Holnap vasárnap van.

MÓKA. A jó gazdának a vasárnap is nap.

REGINA. No csak maradj még s beszélgetsek Magdóval.

MAGDOLNA. Egész nap dolgozott, s jól teszi, ha le akar fekünni.

REGINA. Hallod, Eszter! Hát leány ez, aki így marasztja a legényt?!

ESZTER. Idétlen béka, nem leány!

MÓKA. No! Csendes jó étcakót!

MAGDOLNA. Várj, Móka! Kikísérlek egy mákszemet!

ESZTER *kiáltva.* Menj bé!

REGINA. Letöröm a derekadat, csak egyet mozdulj!

ESZTER. Móka! Móka! Állj meg egy percre!

REGINA. Mondani akarok valamit!

MÓKA *a grádicson túl megáll.* No!

ESZTER ÉS REGINA *kétfelől megfogják a karját.*

ESZTER. Hallgass ide!

REGINA. Ide hallgass, reám!

ESZTER. Regina, te menj bé egy kicsit, mert külön akarok beszélni Mókával!

REGINA. Előbb én akarok beszélni véle!

ESZTER *mérgesen*. Takarodj bé!

REGINA. Ügyelj a szádra, arra a lepcsésre!

MÓKA. Nonono!

ESZTER. Akkor eredj egy kicsit félre, amíg beszélek!

REGINA. Jól van, de siessetek! *Visszajön az ereszetig.*

ESZTER. Menj tovább!

REGINA *tesz egy lépést.*

ESZTER. Még! Eredj a ház mögé!

REGINA. De osztán siessetek! *Bemegy a kapun, a csűr felé, de a beszélgetés alatt kidugja a fejét, nehogy elszalassza Mókát.*

ESZTER *izgalommal, nagyon epekedve*. Hát hallgass ide, Móka! Most mondok neked valamit, de jól hallgass ide! *Regina felé*. Né, ez leselkedik! Reáütök a fejedre, Regina! *Mókához*. Idehallgatsz-e, kicsi Móka?

MÓKA. Két fülem van.

ESZTER *babrálja a Móka fülét*. S milyen szépek? Kicsik s kemények!... S még ugranak is, ha pengeti az ember... *Kuncog*. Ilyen szép füleket még nem is láttam, így, most, ahogy reácsorog a holdvilág... *Közben mind közelebb bújik a fülihez.*

MÓKA *egyszerre elhúzódik*.

ESZTER. No, mért húzódtál el?

MÓKA. Azért, hogy ne reácsorogjon, hanem melléje.

ESZTER *ismét közeledik*. Oh, oh! Szép kicsi, okos fejem! *Próbálja simogatni az arcát*. Milyen ügyesen megfelel mindenre! *A két tenyere közé veszi az arcát, de észreveszi Reginát*. Regina, meghajítlak valamivel! *Mókához...* a szép kicsi fiatal fejével... s evvel a pelyhedző szájával... evvel a csábossal... evvel a meleggel... *Mintha meg akarná csókolni.*

MÓKA *félreugrik*. Sok lesz a dicséretből!

ESZTER *egyre mohóbban*. Eredj, ne beszélj! Móka, te!... Hiszen még el sem kezdtem... jóformán... amit mondani szeretnék...

MÓKA. Holnap eljövök.

ESZTER. El hát... ügyesen... holnap is... De nem Magdóhoz, hanem hozzám... *Kirobbanva*. Érted? Hozzám! Én is tudok úgy szeretni, mint az a taknyos! De csak téged! Érted? Móka, te! Te édes!

MÓKA *közben félve húzódik, majd egyszerre*. No, adjon Isten jó éccakát.

ESZTER *megragadja*. Nem eresztlek!

MÓKA. S mért nem?

ESZTER. Azért nem, mert szeretlek!

MÓKA. Hát a mire jó?

ESZTER. Arra, hogy légy a szeretőm!

MÓKA. Szép holdvilág van.

ESZTER *megfogja két kézzel a nyakát*. Lész-e, vagy nem?

REGINA *lassanként egészen elébújik a kapunál és izgalommal hallgatja a dolgot*.

MÓKA *megfogja csuklóban az Eszter két kezét, és ledobja a nyakáról*. Nem leszek!

ESZTER. S mért?

MÓKA. Azért, mert én Magdót szeretem!

ESZTER *remegve*. Még egyszer kérdem: lesz-e a szeretőm?

REGINA *odakiált*. Eszter, ne kínozd azt a legényt!

ESZTER *rohanni kezd a kút felé*. Belészököm a kútba! Itt a szemetek előtt! *Leroskad a kútnál, üti két öklével a gárgya fáját, majd belélógatja a fejét a kútba, sír*.

REGINA *odamegy Mókához, aki nézett és egyet sem mozdult*. Ne félj, nem szökik belé...

MÓKA. Tán van is annyi esze.

REGINA. Esze, az nincs annyi, de egyébért.

MÓKA. Ne is borítsa gyászba Lukácsot.

REGINA. Ne félj, nem is borítja; mert őt szereti. S neked csak úgy mondta, hogy szeret. Kapzsiságból, mert neki egy sohasem elég... S legfőképpen pedig azért, hogy nekem bánatot okozzon, hogy tőlem elhódítson... Tőlem, aki egész este csak téged néztelek... hogy te milyen nekemvaló vagy... hogy milyen pontosan találjánk mi össze... ketten... én s te... *Vadul ráborul*. Szeretlek!... szeretlek!...

MÓKA *lerázza magáról*. Sok az áldásból, Regina!

REGINA *dühödten nézi*. Kit taszítottál el?!

MÓKA. Téged!

REGINA. Te mocsok!

MÓKA. Van víz.

REGINA. Te szökdécselő sáska!

MÓKA. Nem is tud megfogni akárki.

REGINA. Nem biza, mert gyáva vagy! A nyúlnál is gyávább? Vagy azt gondolod, hogy nem vettem észre, hogy most is mért akarsz elmenni? Hogy Máté elől futsz!? S Lukács elől!

MÓKA. Hát itt sincsenek!

REGINA. De visszajőnek! Vissza hát! S te ezt tudod, s azért futsz! Éppen azért!

MÓKA *csodálkozva*. E má érdekesebb, látod-e?

ESZTER *hirtelen arra fordulva*. Azért futsz! Azért futsz!

MÓKA *megigazítja kakaskodva a ruháját*. Én? azért? *Visszamegy s az alsó grádicsra ül*. No, itt akkor megnyugszom egy kicsit.

ESZTER ÉS REGINA *melléje ülnek.*

ESZTER. Regina, te menj bé, én itt maradok Mókával.

REGINA. Én is itt tudok maradni véle.

ESZTER. Ne mondjam még egyszer!

REGINA. Nekem is van szám!

MÓKA. Akkor immár menjünk bé mind a hárman. *Feláll.* Hogy ne vesztegessük el az erőt, hanem legyen, amikor kell... *Megy befelé.* Amikor a nagylegények visszajönek... Az a fürge Máté... S az a paripás Lukács...

ESZTER ÉS REGINA *mennek utána, bemennek.*

MAGDOLNA *bent, mindjárt, meghökkenve.* Móka, hát te mért jöttél vissza?

MÓKA. Én azért, hogy a Máté számára s a Lukács számára itt legyek, amikor ők visszajönek, a késekkel, vagy más öló szerszámokkal.

MAGDOLNA *felsikolt.* Szent Isten!

ESZTER *kiáltva.* Ne sápíts, te átok!

MAGDOLNA. Móka, meg akarnak ölni!

REGINA. Meg hát!

MAGDOLNA. Fuss innét, Móka! Az Istenre kérlek: fuss, fuss! Hamar! Hamar! *Gyorsan ellenállhatatlan erővel, hálóköntösben, kihozza Mókát s cipeli, húzza és löki a kapu felé, majd azon kilöki és a kaput beteszi. Aztán fut vissza a házba s útközben Eszternek és Reginának, akik az udvarra utánuk jöttek. Ti latrok! Ti pogányok! Befut.*

REGINA. E megveszett.

ESZTER. Majd én megtanítom! Ne félj!

ESZTER ÉS REGINA. *Gyorsan be a házba.*

MÓKA *ebben a pillanatban vissza a kapun, gyorsan felugrik a tornácra és onnét fel a diófára.*

A szobából dulakodás hallatszik.

MAGDOLNA *menekülve kiugrik az ablakon a tornácba.*

ESZTER *nyomában, kihajolva az ablakon, kezében egy mozsártörő.* Ott, igen...! Ott járhat a szél...

REGINA *szintén Eszter mellett az ablakban, kezében egy laskasiritővel.* Mert ide bé nem teszed többet a lábadat!

MAGDOLNA. Ne féljete, lát az Isten mindent...

ESZTER *kidob a tornácba egy párnát.* Nesze, hadd lássa, hogy párnád is van!

REGINA *kidob egy pokrócot.* S pokrócod is! Aludjál s fel se ébredj! *Közben már húzni kezdi be a zsalut, aztán beteszi az ablakot is. A redők között azonban kivetődik a világosság.*

MAGDOLNA *a párnából és a pokrócból ágyat csinál magának a tornác árkában, éppen a fa alatt. Közben. Szegény kicsi Móka!... Még megölték volna. Azok a gyilkosok... Gyenge fiatal testit... a gyalázatos vénségek... Lefekszik és nagyot sóhajtv.* Édes jó Istenem, te, aki fenn vagy és örködöl, légy gondozónk továbbra is nekünk, szegény üldözött fiataloknak... *Mind halkabb a szava, aztán már csak susogás, majd egészen elcsendesedik.*

Kis csend.

MÓKA *mély hangon és tagoltan.* Az Úr ezennel meghallgatja a kérelmedet, és örködik feletted...

MAGDOLNA *felüti a fejét.* Szent Isten! *Csak a feje látszik ki a tornác pereme felett. Csodálkozva figyel, majd visszafekszik, mert nem hall semmit.*

Kis csend.

MÓKA *mint az előbb.* Csak aludjál bátron, szép, harmatos lélek...

MAGDOLNA *felugrik és félelemmel az arcára szorítja a két tenyerét s úgy figyel.*

MÓKA *a saját hangján, szeretettel feddve.* Nem fekszel mindjárt vissza! Ebben a hűvös éccakában!

MAGDOLNA *felnéz a fára.* Jézusmárja! Ki van azon a fán?

MÓKA. Itt az atya helyett a fiú:

MAGDOLNA *örömmel.* E Móka! Bizonisten Móka!

MÓKA. Vaj kitudja!

MAGDOLNA *végképpen megnyugodva, nagyot sóhajtv.* Hhaj, hogy megijedtem...

MÓKA. Kitől, te?

MAGDOLNA. Én? Tőled.

MÓKA. Félni is kell a férfiútól!

MAGDOLNA. S hát te hogy kerültél oda?

MÓKA. Azt csak akkor mondom meg, ha szépen visszafekszel s bétakaródzol.

MAGDOLNA *visszakuporodik s a pokrócot magára kanyarítja, de a feje jól kilátszik.* No, hogy?

MÓKA. Hát a lábamon. Nem fázol?

MAGDOLNA. Nem. Most kivált nem.

MÓKA. Elég baj.

MAGDOLNA. Mért?

MÓKA. Azért, mert egy kicsit lementem volna, hogy megmelegítselek.

MAGDOLNA. Isten örözzön!

MÓKA. Mitől te?

MAGDOLNA. Attól, hogy legyere.

MÓKA. Hát attól mért?

MAGDOLNA. Azért, mert akármelyik percben visszajöhetnek azok a vén latrok. S egyébként is...

MÓKA. S egyébként is?

MAGDOLNA. Igen, igen!

MÓKA. S hát a mi fán terem, az az egyébként?

MAGDOLNA. Diófán!

Galambosan nevetnek mindketten; bent a lámpa elalszik.

MÓKA. Te kicsi Magdó, nem láthatnak s nem hallhatnak azon az ablakon?

MAGDOLNA. Bé van az téve, ne félj.

MÓKA *próbál alább ereszkedni.* Akkor jó.

MAGDOLNA. Móka, nem mész mingyárt vissza? Ebben a hűvös éccakában!

MÓKA. Ne szólj a nagyok dolgába!

MAGDOLNA *fél is s tiltakozva feláll:* Nehogy alább gyere! Bizonisten, Móka!

MÓKA *folyton peckedlődik.* Há mért, te?

MAGDOLNA. Baj lesz belőle! Bizonisten baj lesz!

MÓKA. Miféle baj?

MAGDOLNA. Hát olyan.

MÓKA. Milyen?

MAGDOLNA. Olyan, hogy szeretlek! No, most már tudod?

MÓKA *ereszkedik lefelé.* Én nem.

MAGDOLNA. Hát akkor mért jössz?

MÓKA. Azért, hogy megtanuljam.

A kapu felől otromba jövő zaja.

MAGDOLNA *ijedten, gyorsan.* Jőnek! Bizonisten jőnek! Menj vissza! Egészen a tetejibe! S jól fogd meg az ágat!

MÓKA *gyorsan s ügyesen kapaszkodik felfelé.* Ne félj semmit! Bíz csak rám!

MAGDOLNA *visszahúzódik a tornác mélyébe, könyörögve és csendesen.* S osztán egyet se mozdulj!

MÓKA. Nem, nem.

MAGDOLNA. S ne szólj!

MÓKA. Nem, nem.

MAGDOLNA. Ha igazán szeretsz.

MÓKA. Igen, igen.

Durván hátravágódik a kapu. Lukács és Máté összeölelkezve jönnek. Látszik, hogy egy kicsit részegek. A Máté jobb vállán egy löcs, ugyanabban a kezében egy üveg is, amely a nyakánál fogva lóg lefelé, ahogy a löcsöt is tartja a vállán.

MÁTÉ *elereszti Lukácsot s a löcsöt megsuhogtatja.* Így ütöm le, né: mint egy madárijesztőt!

LUKÁCS. Üssed bátron, úgyis learatták immár a búzát. *Odaérnek a grádicshoz.*

MÁTÉ *Lukácsra fogja a löcsöt.* Te! Reád is vetek egyet, ha sokat jár a habaród!

LUKÁCS. Ide vethesz bátron, mert a testeden fog kikelni!

MÁTÉ *leengedi a löcsöt.* No, úgy legyen...

LUKÁCS. Gyere, ülünk le egy kicsit a grádicsra!

MÁTÉ. Ha te mondd, akkor leülhetünk. *Leülnek.*

Csend.

LUKÁCS *érzi, hogy nagyon fontos dolgot akar mondani s így mély emberi hangon.* Te, Máté, kérdenék én tőled, egyet, de igazit.

MÁTÉ. Ne kérdenéd, hanem kérdjed! *Húz egyet az üvegből.*

LUKÁCS. Hát akkor nézz a szemembe!

MÁTÉ *odanéz s mereszti a szemét.* Nézek én, ne félj!

LUKÁCS *fogva tartja a szemeivel.* No, ha nézel akkor mondd meg igaz lelkedre, hogy becsületes, jó komám vagy-e te nekem, vagy nem?

MÁTÉ. A vagyok, há mért?

LUKÁCS. Azért, hogyha a' vagy, akkor mondok neked valamit. Az a valami pedig az, hogy neked legyen kettő s nekem egy.

MÁTÉ. Ezt má ha én értem, akkor dögöljek meg.

LUKÁCS. Ha nem érted, akkor mondd meg, hogy evvel a leánkával te mit akarsz?

MÁTÉ. Melyik leánkával, te komám?

LUKÁCS. Evvel, itt bent. *Int a fejével be a házba.*

MÁTÉ. Magdóval-e?

LUKÁCS. Ühüm.

MÁTÉ *elveszi a tekintetét.*

LUKÁCS. Reám a szemmel, hé!

MÁTÉ *rámered.* Nézlek én, ne félj, amíg megmeredsz!

LUKÁCS *erősen fogja a szemével.* Úgy, úgy! S most, de most felelj: mit akarsz véle?

MÁTÉ *dölyfösen.* S hát azt mért kell neked tudni?

LUKÁCS. Azért, mert láttam, hogy egész este etted a szemeddel! Kivált aztán, hogy lenyelte a tojást!

MÁTÉ. Hát ettem s annyi!

LUKÁCS. Nono, vigyázat! Mert azt kérdem, hogy mit akarsz véle?!

MÁTÉ *kínlódom.* Semmit! Ha a kell neked. Semmit! S most már menj! *Húz ismét az üvegből.*

LUKÁCS. Megvakulj-e, hogy semmit?

MÁTÉ. Mind a kettőre-e?

LUKÁCS. Előbb az egyikre.

MÁTÉ. Vakuljak, akár holnap is, jól van-e?

LUKÁCS. No, azért mondom, hogy neked legyen kettő s nekem csak egy. Mert Regina eddig is a tiéd volt, s most reádtestálom Esztert is, a haszonélvezettel együtt, de osztán a másik, az az egy, a küsebbik, az az én dolgom! Értetted-e?

MÁTÉ. Jól van, s eredj hamar s...

LUKÁCS *hamar a Máté szájára tapasztja a tenyerét, nehogy csúfot mondjon.* No, most add ide azt az üveget, hogy húzzak én is.

MÁTÉ. Magdót is, üveget is?

LUKÁCS *elveszi és alaposan bugyogtat.* Aztán. No, komám, most osztán én mondom, hogy pökd meg a markodat, s reája avval a löccsel! *Hamar feláll, kijebb megy az udvarba, s ránéz az ablakra, s akkor.* Híjj, azt a keserves magos!... Hiszen itt setét van!

MÁTÉ. Hol van setét? *Már látszik, hogy nincs olyan nagy kedve a verekedéshez, MAGDOLNA miatt.*

LUKÁCS. Odabé a házban. Biztosan elment az a miligyertya s a leánok lefeküdtek.

MÁTÉ *feláll, az üveget s a löcsöt otthagyja s immel-ámmal mozog.* E má egy kicsit csakugyan setét... *Kacagva.* Neked ugyanvalóst!...

LUKÁCS. Nézz bé egy kicsit jobban, lám! Szökjél fel arra a tornácra! Eredj, hamar!

MÁTÉ *félíg felkapaszkodik.*

MAGDOLNA *akkor mintha álmából riadna fel, egyszerre felül s nem túlhangosan.* Ki az, jaj?

MÁTÉ *ijedtében lecuppan a tornácról a földre.*

MAGDOLNA *egészen feláll.*

LUKÁCS *borzasztóan elkezd kacagni, veri bele a térdét is.*

MAGDOLNA *még pillogtat, de hamarosan felismeri a helyzetet s a pokrócot magára kapja:* Hhaj, hogy megijedtem!...

LUKÁCS *még mindig kacag.*

MÁTÉ *morgolódva tápászkodik.*

MAGDOLNA *leül, a feje kilátszik.* Kit kacag olyan erősen, Lukács bácsi?

LUKÁCS. Én azt a vitézt... hogy milyen hirtelen kezdte szagolni a vért...

MÁTÉ *zavarában ő is kacagni kezd s tápászkodik felfelé.* Azt gondoltam, hogy valami boszorkány van ott...

MAGDOLNA *néz lefelé.* Hiszen ez Máté! Jé, hát maga suppan akkorát, Máté?

MÁTÉ *felállt, még mindig nevet egyet-egyet.* No, e jó vót... az ánti piculáját...

MAGDOLNA. S honnét esett le?

MÁTÉ. Csak innét, a tornácról.

MAGDOLNA. S hát onnét mért?

MÁTÉ *mintha egy gyermeknek kedveskedne.* Szénházat akartam játszani neked... hogy élvezted legyen...

LUKÁCS *Magdolnához*. Móka elment, ugye?

MAGDOLNA. Oh, már rég!

MÁTÉ *folyton zsíros epedéssel nézi Magdolnát s mozgatja a száját s a fejét, mintha jókat harapna*.

LUKÁCS. Te mit csinálsz, Máté?

MÁTÉ. Csak nézem ezt a Magdót, hogy milyen igen szép!

LUKÁCS. A vakok intézetit tudod-e hol van? Csak azért mondom! No, gyere, gyere! Itt nincs mit keressünk. Hadd aludjanak.

MÁTÉ. Esztert és Reginát ne keltsük fel?

LUKÁCS *fejéhez kap*. Mit mondtál, te gonosz szellem?! *Magdolnának*. Látod, milyen a rossz ember? Megbojgatná azokat az ártatlan kisdedeket. Jaj, jaj... *Gyorsan megfogja Mátét és húzza*. Gyere, mielőtt elkárhoznál, gyere! *Indulnak, majd visszaszól Magdolnának*. S neked hogy jutott eszedbe, hogy ide kigyere aludni a tornácba?

MAGDOLNA. Hát hogy olyan szép a hold.

LUKÁCS. Ne is törd, hogy szebb legyen, mint te! No, aludjál jól s ügyesen!

MÁTÉ. Én is azt kívánom!

MAGDOLNA. Viszont, én is viszont. *Visszabújik a párnába*.

Lukács és Máté kimennek a kapun. Csend.

MÓKA *már mikor a legények a kapunál vannak, kuncogni kezd, s ahogy haladnak elfelé, a kuncogásból nevetés, majd kacagás lesz*.

MAGDOLNA *hasonlóképpen válaszol neki*.

MÓKA *ismét indul lefelé, még kacagás közben*.

MAGDOLNA *észreveszi és felül*. Móka!

MÓKA. Én vagyok!

MAGDOLNA. Ha még annál is alább jössz, akkor többet nem kacagok!

MÓKA *ereszkedik s közben kedveskedik*. Ne beszélj... Ó, Istenem... Istenem...

MAGDOLNA. Igazán ne gyere, Móka!

MÓKA *jön*. Ne; ugye?

MAGDOLNA *szepegve*. Én nem bánom... én igazán nem bánom... Ha megfognak azok az öreg vérszomjasok...

MÓKA *a legalsó ágon megtelepszik*. No, ha nem sírsz, akkor itt megáll a gőzös. Ha ellenben repdesel, akkor...

MAGDOLNA. Akkor...?

MÓKA. Akkor a kerekeim alá kerül ott az a párna, alattad.

MAGDOLNA *a párnához, melyet babusgat*. Hallod, te kedves, te puha, te jómeleg párna!... Hallod, mit mond ez a rossz csúnya Móka? *Mókához*. Azt felelte, hogy egy szikrát sem fél tőled.

MÓKA. Nem-e? *Mintha le akarna ugrani*.

MAGDOLNA. De igen! De igen!

MÓRA *visszahelyezkedik*. No, csak azért!

MAGDOLNA *hirtelen*. Jé, milyen szép az a hold!

MÓKA. Melyik?

MAGDOLNA. Igazán nem szép, hogy úgy csúfolsz engemet!

MÓKA. Szép, szép. Gyönyörű szép! *Nézik*. Igazi nagy király az, amelyik ilyen tallért veretett!

MAGDOLNA. Hát még a nap?

MÓKA. Tán látod azt is?

MAGDOLNA. Megint csúfolsz?

MÓKA. Hát nem mondtad, hogy: nézz oda, hát még a nap!

MAGDOLNA *szepegve*. Igazán... mindent reám fogsz... Én csak azt mondtam, hogy az az illető király még a holdnál is veretett nagyobb tallért, s arra mondtam hogy az a nap...

MÓKA. Pardon s bocsánat, mert így már értem. S igazad is van, mert a nap már olyan nagy tallér, hogy azt fel sem lehetne váltani.

MAGDOLNA *a hold védelmében*. Nagy okos! S tán a holdat fel lehet?

MÓKA. Fel hát!

MAGDOLNA. S ugyanbiza mire?

MÓKA. Csillagokra.

MAGDOLNA. Azt nem bánom.

MÓKA. No, ugye, hogy aprópénznek megjárják ők is?

MAGDOLNA. Te melyiket szereted legjobban?

MÓKA. Én a Göncölt. Hát te?

MAGDOLNA. Én a fiastyúkot.

MÓKA. Jó gazdasszony lesz belőled.

MAGDOLNA. El is gondoznám én, ne félj, az ilyen Fiastyúkot.

MÓRA. S mit csinálnál véle?

MAGDOLNA. Hát tojgatnám, s minden kikeletkor megültetném.

MÓKA. Azt meg, s a végire úgy ellepnének a csillagok, hogy avval csúfolnának az emberek.

MAGDOLNA *nem akarta hagyni magát*. Hát ha olyan nagy okos vagy, akkor lám, micsinálnál te? Lám, no!

MÓKA. Hát én, amit kell. Mert fognám az egész családot, s beléraknám szépen a Göncöl szekereinek a derekába s elvinném bé a városba s eladnám a bótosoknak.

MAGDOLNA *megbotránkozva*. Kinek, te?

MÓKA. Én a bótosnak.

MAGDOLNA. Nem félsz az Istentől?!

MÓKA. Én nem.

MAGDOLNA *mérgében felemeli a párnát és a földhöz üti.*

MÓKA. Te mért haragszol?

MAGDOLNA *határozottan.* Nem akarom, hogy a Fiastyúk is a bótosé legyen!

MÓKA. Hát ezt te hol tanultad?

MAGDOLNA. Mit?

MÓRA. Ezt a mérget!

MAGDOLNA. Én ott, ahol a rózsfa fája tanulja, hogy töviset teremjen.

MÓKA. Igende a főtermése a rózsafának nem a tövis, hanem a rózsfa, hécskám!

MAGDOLNA. Nekem azt nem kell mondani.

MÓKA. Ha nem kell azt neked mondani, akkor nálad a rózsának mi felel meg?

MAGDOLNA. Az, hogy maradj ott az ágon!

MÓKA *egyszerre leugrik a tornácra.*

MAGDOLNA *ijedten megfogja, nehogy leessék, aztán, megnyugodva.* Hhaj!...

MÓKA. Megijedtél, ugye?

MAGDOLNA. Meg.

MÓKA. Attól-e, hogy leesem?

MAGDOLNA *Csodálkozva.* Hát mitől lehetett volna egyébtől megijedni?

MÓKA. Attól, hogy megcsókollak.

MAGDOLNA *nagy szemekkel s hirtelen felfedezéssel.* Az igaz!...

MÓKA *egyik karjával átöleli, a másik kezével simogatja az arcát.* Kedves... Szép kedves... Szép kedves, madár... Szép kedves, énekes madár...

MAGDOLNA *galambosan nevet.*

MÓKA. Te, én úgy szeretnék valami erősen kedveset mondani neked!

MAGDOLNA. Hát mondjál!

MÓKA. Mit mondjak?

MAGDOLNA. Neked kell tudni.

MÓKA *töri a fejét.*

A kapun túl gyors lépések zaja, mely a kapu felé egyre lassabbodik, aztán.

MAGDOLNA. Ha! Jó valaki!

MÓKA *egy pillanatig fülel, s akkor gyorsan felugrik a fára s a kapu már lassan meg is nyílik.*

MAGDOLNA *visszabújik a párnára és teszi, hogy alszik.*

LUKÁCS *lassan és óvatosan jön a tornác felé. Kezében egy szál piros rózsát tart, mint egy kis zászlót. Felágaskodva benéz a tornác árkába és halkán.* Magdó! Kicsi Magdó! A rózsával cirógatja.

MAGDOLNA *felijed, aztán felül.*

LUKÁCS. Ne félj no! Én vagyok Lukács... *Hangja végig a jelenet alatt emberi.*

MAGDOLNA. Lukács bácsi! Maga?...

LUKÁCS. Ez egyszer nem bácsi, hanem... hanem egyéb minőségben.

MAGDOLNA. Valaki küldte?

LUKÁCS. Engem igen.

MAGDOLNA. Ki?

LUKÁCS. Engem a szív: a saját, a tulajdon szívem... Ő küldött, evvel a rózsával együtt, evvel a szép piros rózsával... *Szagoltatja Magdolnával.* No, milyen illata van?

MAGDOLNA *szagolja, de nincs megelégedve.* A csoda vigye el!

LUKÁCS. Mit te?

MAGDOLNA. Hogy én nem érzem neki semmiféle illatját.

LUKÁCS *szintén megszagolja, s csodálkozással.* Hát a meg hogy lehet?! Pedig ennek van! S még ugyan hathatós!...

MAGDOLNA *szipogva.* Úgy látszik, megkapott a nátha, amíg itt aludtam. *Igyekszik magára húzni jobban a takarót.*

LUKÁCS. Úgy, úgy! Mert ügyelnie kell az ilyen szép kicsi leánkának. Akiért olyan sokan versengenek. Akinek még *tréfásan* Lukács bácsi is rózsát hoz. *Kedveskedve mutatja a rózsát.* S osztán milyen színe van, lám eltalálok-e?!

MAGDOLNA. Ennek? *Úgy nézi, mintha nem látná jól.*

LUKÁCS. Ennek biza!

MAGDOLNA. Ennek sárga!

LUKÁCS. No-no-no! Nézd meg jobban!

MAGDOLNA. Sárga, sárga!

LUKÁCS *fanyarul nevet.* Úgy látszik, a szemed is elkapta a náthát.

MAGDOLNA. Hát milyen?

LUKÁCS. E biza piros! S még ugyan virító! S tudod-e hogy mit jelképez a piros szín?

MAGDOLNA. Háborút!

LUKÁCS. S hát így a szerelemben?

MAGDOLNA. Azt kérde meg Eszter nénémről!

Kis csend.

LUKÁCS. Eszter nénédet most ne emlegesd!

MAGDOLNA. Mért ne emlegessem? Éppen őt kell emlegetnem, mert őt akarja elvenni feleségül!

LUKÁCS. Akarja a legfőbb nyavalya! *Nézi a földet, kis csend. Aztán hirtelen elhatározással.* Magdó!

MAGDOLNA. Tessék?

LUKÁCS. Én téged akarlak elvenni!

Csend.

LUKÁCS. Hallod?

MAGDOLNA. Igen.

LUKÁCS. Hát szólj akkor valamit!

MAGDOLNA *lesütött szemmel hallgat.*

LUKÁCS *a vallomás alatt mind fokozottabban esedező.* Magdó! Édes kicsi Magdó! *Felfogja a kezét.* Bocsáss meg... de most meg kell mondjam, hogy téged, egyedül csak téged szeretlek!... Gyere hozzám feleségül, legyél az én társam Isten s ember előtt!... Elviszlek a házamba, megkíméllek, megbecsüllek... s lesz mindened, csak gyere hozzám! Nem kívánom, hogy most azt mondd, hogy szeretsz, hanem csak azt az egyet kívánom, hogy megbólintsád a szép kicsi fejedet, ami azt fogja jelenteni, hogy hozzám jössz... Csak azt az egyet, hogy megbólintsád...

MAGDOLNA *felemelt fejjel s mozdulatlanul nézi Lukácsot.*

LUKÁCS *Magdolna fejére teszi a kezét s azzal is ösztökéli, hogy bólintson.* No! Csak egy kicsit! Hát nem bólintasz?

MAGDOLNA. Nem.

LUKÁCS. Hát mért nem?

MAGDOLNA. Azért, mert én Mókát szeretem. *Diók potyognak a fáról.*

LUKÁCS. De Móka még fiatal! Ő még nem házasodhatik! - S ha én megölöm Mókát?!

MAGDOLNA. Akkor is őt szeretem! Élve is őt, s halva is őt! Mindörökké csak őt!

LUKÁCS *leejti a rózsát a földre s arcát ráfekteti a tornác fájára.*

A kapun kívül lépések hallatszanak.

MAGDOLNA. Lukács bácsi, ügyeljen, mert jó valaki!

LUKÁCS. Jöjjön!

MAGDOLNA. De én azt gondolom, hogy Máté jön!

LUKÁCS *felkapja a fejét s elszántan.* Azt szeretném! Azt az egyet! *Hirtelen.* Egy szót se, hogy itt vagyok! Érted?

MAGDOLNA. Jó, jó!

LUKÁCS *bebújik a tornác alá.*

MÁTÉ *Egy öl virággal, minek a fele burján. Látszik, hogy úgy szaggatta valahonnét, s egyet-egyét el is hullat. Már az udvar közepéből meglátja Magdolnát, aki felülve várja. Darabosan és dőlyfösen.* Mi az, hé? Hát így alusznak a leányok?

MAGDOLNA *sóhajtva.* Így...

MÁTÉ. Tán szerelmes vagy?

MAGDOLNA. Igen...

MÁTÉ. Akkor éppen jókor jöttem.

MAGDOLNA *sóhajtva.* Jókor...

MÁTÉ *bedobja Magdolnához az egész öl virágot.* Nesze! Elég-e?

MAGDOLNA. Elég.

MÁTÉ. S te itt kit vártál, így felülve?

MAGDOLNA. Magát.

MÁTÉ. Nem Mókát, vaj nem Lukácsot?

MAGDOLNA. Nem.

MÁTÉ. Há mért nem?

MAGDOLNA. Azért, mert ők nem jöhetnek ide.

MÁTÉ. S mért nem jöhetnek ide?

MAGDOLNA. Azért, mert a tisztesség tiltja, ilyen késő éccaka idejöni.

MÁTÉ *kacagva*. Hó, hó. Nem a tisztesség tiltja nekik, hé! Hanem inkább a gyávaság!... De aki ilyen erősen megszeretett valakit, mint én téged, a nem tekint se Istent, sem embert, hanem idejő, hogy lásson s - *egyszerre megragadja a Magdolna fejét, hogy megcsókolja*.

MAGDOLNA *kiszabadítja magát*. Meg van maga bolondulva?!

MÁTÉ. Én meg.

MAGDOLNA. Látom.

MÁTÉ. Hát lássad is, mert miattad bolondultam meg, hé! *Ismét meg akarja közelíteni*. Gyere közelebb! Gyere, mert mondani akarok valamit!

MAGDOLNA. Szinte tudtam.

MÁTÉ. Mit tudtál?

MAGDOLNA. Azt, hogy mondani akar valamit. S azt is tudom, hogy mit!

MÁTÉ. No, mit? Lám! Ha olyan okos vagy! Ha úgy belélátsz ide, né! *Üti a szíve felett*.

MAGDOLNA. Azt akarja mondani, amit Lukács bácsi.

MÁTÉ. Hát az mit mondott, az a kehes?

MAGDOLNA. Azt, hogy engemet szeret.

MÁTÉ. S azt mikor mondta, te?

MAGDOLNA. Azt tíz perccel ezelőtt. Csodálom, hogy nem találták szembe egymást!

MÁTÉ. A lehetetlen! Hogy itt volt?

MAGDOLNA. Itt, itt.

MÁTÉ. Hogy visszajött? Amikor mi elmentünk, azután?

MAGDOLNA. Azután, azután.

MÁTÉ *röhint egyet, s aztán*. S hát az mondta, hogy tégedet szeret?

MAGDOLNA. Azt szépen, szerelmesen. Nem úgy, mint maga! Összefogta a kezit *mutatja* szépen, ahogy kell! Így!

MÁTÉ. Hát azt így kell?

MAGDOLNA. Így, ha már muszáj.

MÁTÉ. Mit muszáj, te?

MAGDOLNA. Szerellemmel terhelni az embert.

MÁTÉ *egyszerre elveszti erőszakolt nyugalmát s megragadja Magdót. Úgy muszáj?! Úgy?!
Hát nem úgy! Hanem így! Küszködik.*

MAGDOLNA *kiált.* Segítség!

LUKÁCS *a tornác alól megragadja a Máté lábát, s úgy kirántja alóla, hogy lesuppan a földre, akkor ráugrik s többször is.* Mit fogadtál volt?!

MÓKA *a fáról.* Üssed, vágjad!

MAGDOLNA *felnéz a fára s Móka miatt sikoltva.* Segítség!

Bent meggyullad a lámpa.

MÓKA *rázza fejét.* Üssed, vágjad!

LUKÁCS *Mátéről feláll s felnéz a fára.* Hát ott ki van?

MÓKA. Meg van-e ölve a disznó?

MÁTÉ *feltápáskodik.* Nincs.

Lukács és Máté egymásra néznek, majd fel a fára.

LUKÁCS. Móka, te vagy-e?

MÓKA. Nem is más.

Máté és Lukács megbékélten néznek egymásra.

LUKÁCS. Hát akkor a mi dolgunkat tegyük félre.

MÁTÉ. S azzal ott fenn?

LUKÁCS *Mátéhez vészjóslóan.* Le kell venni!

Eszter és Regina félig felöltözve kirohannak.

ESZTER *agyonréműlve.* Jaj, jaj jaj!... Hát itt mi van?

MAGDOLNA. Meg akarták ölni egymást.

REGINA. Kik?

MAGDOLNA. Lukács bácsi Mátét; s megfordítva is.

MÓKA. Elég kár vala félbehagyni!

ESZTER ÉS REGINA *ijedten néznek fel a fára, s egyszerre.* Hát ott ki van?

MÓKA. Itt én, úgynevezett Kömény Mózes, ifjú.

ESZTER. S te hogy kerültél fel oda?

MÓKA. Én úgy, hogy alól voltam s feljöttem.

REGINA. Mért mászkálsz te a más fájára?

MÓKA. Hogy legyen valami rajta.

LUKÁCS *megindul a grádics felé, s közben marósan.* Mért nem kérdezitek meg azt is, hogy az apja ki volt... s melyik bába fogta ki, s írni, olvasni tud-e, s az anyajegye hol van? *Közben leült az alsó grádicsra.*

MÓKA. S azt is meg lehet, hogy kinek a kedvesít akarta elszeretni!

LUKÁCS *ez egyszer kiugrik a medréből s hirtelen felállva Mátéhez. Szedd le, Máté! S szaggasd darabokra itt az orrom előtt! Hogy lássam! Szedd le ebben a percben!*

MÁTÉ. Móka, gyere le szépen!

MÓKA. Én itt jó helyt vagyok.

LUKÁCS *mérgesen Mátéhez. Ne kérleld, hanem mássz utána!*

MÁTÉ. Majd lejön ő magától is, ne félj.

LUKÁCS *megvetéssel. A dög szentedet... Visszaül a grádicsra.*

MÁTÉ *fenyegetőleg. Gyere le, még egyszer mondom!*

MÓKA. S ha lemennék, micsinálnál velem?

MÁTÉ. A nyakadat egy kicsit a kezembe venném.

MÓKA. Keress valami puhábbat s vedd a kezedbe.

MÁTÉ *megdühödve. Híjj, azt a kutya keservedet. Fel akar a tornácra kapaszkodni, hogy onnét menjen fel a fára.*

MAGDOLNA *meg akarja akadályozni. Ide ne! Ide ne!*

MÁTÉ. Hát ide mért ne?

MAGDOLNA. Azért, mert a tornác megrongálódik.

ESZTER *Magdolnához. Te fogd bé azt a tojásos szádod!*

REGINA. Eredj, Máté!

MÁTÉ *felhág a tornácra.*

MAGDOLNA *közben felnéz az égre. Édes Istenem, ne hagyj el minket!*

MÁTÉ *rá akar mászni a fára, de abban a pillanatban, ahogy hozzáérne, a fa emelkedni kezd felfelé s Máté nemcsak lemarad, hanem ámulatában le is szökik a földre. Innét rémülten visszanéz a fára. Hát e miféle fa?*

MÓKA. E diófa.

Eszter és Regina csodálkozva néznek egymásra.

LUKÁCS *ki a grádicson leejtett fejjel gubbasztott, most idenéz. Hát te még idele vagy, Máté?*

ESZTER *nagyon idegesen. Lukács, édes Lukács! Gyere, mert ez a fa megbolondult!*

LUKÁCS *odajön. Micsinált ez a fa?*

ESZTER. Nyúlik felfelé, bizonisten!

REGINA. Igen, igen.

MÁTÉ. Vakuljak meg, ha nem!

LUKÁCS *átveszi a parancsnokságot s azt hiszi, hogy itt csak neki van most ép esze. Mindegyikre egy-egy kutatópillantást vet s aztán: Nem a fa bolondult meg, hanem ti! Egytől-egyig! Nem szégyellitek magatokat? Hát micsoda bugyuta, birka népség vattok ti?! A buta keservit az ilyen népnek! Kutatva körülnéz s meglát a tornác alatt egy lajtorját. Máté, fogd ezt a lajtorját s támaszd ennek a fának! Hadd lássam én is a nyúlást!*

MÁTÉ *megfogja a lajtorját.*

MAGDOLNA *ahogy meglátja a létrát, olyan áhitattal, hogy a felfogott keze félig ökölbe szorul. Édes jó Istenem! Te védelmezője a tisztaszívűeknek! Te igazságszerető Isteni Tégy csodát! Most még egyszer! Csak most az egyszer!*

MÁTÉ *a végszóra odatámasztja a létrát a fához.*

LUKÁCS *éktelen haraggal, amikor Magdolna a csodát mondja. Ne karicsálj itt nekünk, te prücsök! Mátéhez. Indulj felfelé!*

MÁTÉ *indul fel a létrán, de nagyon óvatosan.*

MAGDOLNA. Jaj, Istenem! Tégy csodát! Most tégy csodát! *Nézi a fát, s látva, hogy az emelkedik, mind lágyabb és édesebb hangon. Úgy... édes Istenem... Kedves Istenem...*

MÁTÉ *ki felment jó messze már a létrán, egyszerre hanyatt-homlok vissza s leugrik. Én nem megyek! Reszket. Én nem megyek!*

A fa lassan visszaereszkedik.

LUKÁCS *gyilkos haraggal Magdolna miatt, Eszterhez és Reginához. Fogjátok meg azt a boszorkánt! Magdolnára mutat. Rögön fogjátok meg! De hamar!*

ESZTER ÉS REGINA *felrohannak az ereszen keresztül a tornácba.*

LUKÁCS. Fogjátok meg! S nyuvasszatok meg! *A létrát az eszterhéhez támasztja.*

MÓKA. Ne bántsátok, mert mindenkit megölök!

LUKÁCS. Fogjátok meg! *Eszter és Regina odaérnek és megfogják.*

MÓKA. Ne bántsátok! *Közijük ugrik a fáról.*

LUKÁCS. Máté, ragadd meg!

MÁTÉ *felveti magát a tornácba s utána Lukács is, megragadják Mókát.*

LUKÁCS. A leánkát a kamrába! Oda bézárni! Hogy ne lásson semmit!

Nagy dulakodásban Eszter és Regina beviszik Magdolnát, Máté és Lukács pedig kihozzák Mókát.

LUKÁCS *Mókához. Hát lejöttél, hé?!*

MÁTÉ. Micsináljunk véle?

LUKÁCS. Várj csak egy kicsit. *Körülnéz. A lányok visszarohannak a házból s hozzájuk. Jól bézártátok-e?*

ESZTER *mutatja a kulcsot. Ne félj, mert a kócs itt van!*

LUKÁCS. Akkor jó. *Mókát a kúthoz viszik, ott megállnak. Ide belé! S ha lehet, fejjel lefelé!*

MÁTÉ *mert Móka rettenetesen küszködik. Segítsetek, mert elfut!*

LUKÁCS *Eszterhez és Reginához. Segítsetek, ha férjhez akartok menni!*

A lányok is megragadják Mókát, s együttes erővel bedobják.

MÓKA *ordít, aztán belézuhan a kútba, a víz nagyot loccsan. Csend.*

LUKÁCS *Eszterhez és Reginához. Hamar az anyjához s mondjátok, hogy beléesett a fia a kútba. Mi pedig Mátéval itt sem voltunk! Hamar! A két rudat bedobja a kertbe.*

ESZTER ÉS REGINA *elrohannak, ki a kapun.*

LUKÁCS *megöleli Mátét. Jól van, komám! Viszi a kapu felé. Minden meg van bocsátva.*

BOSZORKÁNY *fekete kecske képében befut a kapun s amikor Lukács és Máté éppen kimennek a kapun, akkor ér oda futva a kúthoz. Első két lábát felteszi a kútgárgyájára, belenéz a kútba.*

MAGDOLNA *ebben a pillanatban, az eszterháj felett, a létra mellett, kiüti a padlásról a zsindelyfedeleket, a fejét kidugja és kiáltja. Móka! Kicsi Móka!*

A hold egy csipkés bárányszerű mögül éppen a kútra veti a fényt. A napraforgók, végig a kert mellett, hajlonganak Magdolna felé.

MAGDOLNA *meglátja a létrát, kibújik a lyukon és rálép a létrára.*

BOSZORKÁNY *miután belenézett a kútba, táncolni kezdett, s most éppen javában táncol kerekén a kútnál.*

MAGDOLNA *ködben meglátja a boszorkányt, rákiált. Cecc! Te csúnya kecske!*

BOSZORKÁNY *Magdolna felé fordul, egy darabig nézi, majd ijedt mekegéssel siet a kapu felé.*

MAGDOLNA *behajol a kútba s mintha két karjával segítené kifelé Mókát, kinek a feje csuromvizesen kibukkan. Abban a percben. Hát a kalapod hol van?!*

MÓKA. *Ejnye, az árgyélusát! Bent felejtettem a kútban!*

Függöny

HARMADIK FELVONÁS

Szín: szoba Gondoséknál. Ugyanaz, mint az első felvonásban. De most az ágy megbontva: látszik, hogy valaki sürgősen kelt ki belőle. Az ablakok, mind a három, becsukva, a zsaluk is. Némi rendetlenség is van, mint ahol már aludtak. Az ágy mellett egy szék, rajta takarók és párnák. A lámpa ég.

Idő: a második felvonás után mindjárt.

Amikor a függöny felmegy, a szín egy kis ideig üres.

MAGDOLNA *Mókát támogatja be az ajtón s onnét az ágy felé, s közben.* No, ne félj! Édes, ne félj!... Az Isten megsegített... Szépen lefektetlek s nem lesz semmi baj... Mintha kutat nem is láttál volna soha...

Az ágy mellett megállnak.

MÓKA *a hideg rázza s a fogai vacognak, s közben kis szünetekkel.* Hhhhaj... Hhhhaj... *Össze-
bomlott hajáról, az arcáról és egész ruhájáról csorog a víz s a padlóra is ráfolyik, ahol bejön.*

MAGDOLNA *gyorsan igazítja az ágyát.* No, most lefekszel... Szépen ügyesen... *Megfogta Mókát s mintha csak most venné észre, hogy így ruhástul mégsem fektetheti bele az ágyba.* Csak le kéne vetkezni... valahogy... *Nézeget körül.* Valahogy... de hogy?...

MÓKA *szerencsétlenül segít Magdolnának körülnézni.* Hhhhaj... Hhhhaj... *Később is állandóan rázza a hideg. A szavakat is fogkocogással ejti ki. Ahogy lefekhetik azonban, egyre kevésbé vacog.*

MAGDOLNA. Várj, eloltom a lámpát! *Megy is gyorsan.* Jó lesz-e?

MÓKA. Jó...

MAGDOLNA *feláll egy székre, elfújja a lámpát, s a koromsötétben.* No, most vetkezhatsz bátron!

MÓKA. Igen. *Hallatszik, hogy vetkezik.*

MAGDOLNA. Megkapod-e a gombokat?

MÓKA. Meg...

MAGDOLNA. Hát a csizmádot le tudod-e húzni?

MÓKA. Le... *A csizma cuppan.*

MAGDOLNA. Vizes az inged is, ugye?

MÓKA. Igen...

MAGDOLNA. S mindened?

MÓKA. Mindenem...

MAGDOLNA. No, nem baj, csak feküdj le!

MÓKA *hallatszik, hogy belefekszik az ágyba és sóhajt is egy nagyot, kissé megnyugvással.*

MAGDOLNA. Lefeküdtél-e?

MÓKA. Le...

MAGDOLNA. Meggyújthatom-e a lámpát?

MÓKA. Igen...

MAGDOLNA *ijedten*. No erre nem is gondoltam! Hogy a gyufa hol van... *Leszáll a székről s keresgél*. Most immár kereshetem... Vaj ülhetünk setétben...

MÓKA. Nem baj...

MAGDOLNA. Jaj, Isten őrözzön!... Mit gondolnának, hogy mi ketten... egy setét szobában...

MÓKA. Tudják, hogy én beteg vagyok...

MAGDOLNA *megtalálja a gyufát, megzörgeti és boldogan*. No, itt vagy? Tán tégedet is elüldöztek volt ettől a háztól?... El, ugye? De sorra mind megkerülünk... mert jó az Isten... *Közben meggyújtotta a lámpát és leszállt a székről*.

MÓKA. Te kivel beszélsz, Magdó?

MAGDOLNA. Én evvel a gyufával.

MÓKA. Én most nem lennék jó gyufának.

MAGDOLNA *az ágynál, odahajolva*. Mért nem lennél jó gyufának, te?

MÓKA. Azért, mert vizes vagyok... *Nagyon vacog*.

MAGDOLNA. Olyan erősen fázol?

MÓKA. Igen.

MAGDOLNA *jól betakarja s még más párnákat s takarót is rak rá, úgyhogy Mókának a feje is elvész a tömkelegben*. No, ne búsulj egy percet se, mert mindjárt nem lesz semmi baj... *Simogatja Mókát*.

MÓKA *aztán csókolni is kezdi*.

MAGDOLNA. Te!... Te nagy beteg, te! *Kiszabadítja magát*.

MÓKA *kissé ülőhelyzetbe került, hamar visszabújik az ágyba és pajkosan nevet*.

MAGDOLNA *boldogan, de szemrehányóan*. Te! Te fortélyos, te!...

MÓKA *még jobban nevet*.

MAGDOLNA. Ugyan hamar meggyógyultál!

MÓKA *vacogni kezd, túlozza is*.

MAGDOLNA *nevetve*. Most már heába rázatod magadot a hideggel, mert lejárt a becsület... *Odamegy, megfogja a fejét és nyomja belé a párnába, mintha büntetné*. Le biza... Lejárt a becsület... Te kedves beteg!... Te édes beteg! Te huncut beteg!... *Csókolódnak*.

Az udvaron nagy jajveszékeléssel emberek jönnek, különösen egy asszonyi sírás hallatszik.

MAGDOLNA *talpra ugrik*. Valakik jönnek! *Rendezi magát*.

MÓKA *felülve figyel*. Az anyám lesz, az enyim!

MAGDOLNA. Honnét tudod?

A sírók a kút felé mennek.

MÓKA. Üsmerem a sírását. De vajon ki értesíthette?

MAGDOLNA. Hát Eszterék! Hallottam a hiúból, amikor Lukács kitanította őket, hogy menjenek hamar s mondják azt, hogy te beléestél magadtól a kútba:

MÓKA. Te! Az úgy jól is van! Legyen is úgy, hogy én magamtól estem belé! Úgy legalább a szégyen elmarad!

MAGDOLNA. Én nem bánom, ha úgy lesz is. *A sírók jönnek a grádicsnál.*

MÓKA *gyorsan.* S te! Ha osztán bejönnek, én nagyon beteg leszek!

MAGDOLNA. Nem kéne ijeszteni édesanyádot!

MÓKA. Hadd csak el! Hadd gondolják, hogy meghalok! Legalább nem kínoznak, sem tégedet, sem engem! De osztán...

A sírók berontanak a házba.

KÖMÉNYNÉ *elől nagy jajveszékeléssel.* Jaj, fiam! Fiam!... Nekem csak ez az egy volt! Jaj, jaj!... *Egyenesen az ágyra rohan, ráborul Mókára.*

A Köményné háta megett Eszter és Regina, teszik magukat és szintén siránkoznak, de közben gyilkoló pillantásokat vetnek Magdolnára.

MÓKA *egyet nem szól, csak nagyon rázatja magát a hideggel az egész jelenet alatt.*

KÖMÉNYNÉ. Szólj hát egyet, a te édesanyádnak!... Csak egyetlen egyet, édes szép fiam... *Hirtelen otthagyja és Magdolna nyakába esve.* Fizesse meg neked az Isten, mint az édes gyermekemnek... Mert bizonyosan te valál, aki kimentetted az én fiam életit... *Csókolja a Magdolna kezét.* Ezekkel a szép kicsi kezeiddel, amelyeknek köszönöm, ó, be nagyon köszönöm...

MAGDOLNA. Ne köszönje, édes Márta néni, mert nem én húztam ki Mókát.

ESZTER *szúrósan.* Hát ki húzta ki?

MAGDOLNA. Van ő olyan legény, hogy ki tud jöni magától is!

KÖMÉNYNÉ *visszamegy Mókához.* Nem baj, ha magától is, csakhogy itt van...

REGINA *közben odamegy a kamraajtóhoz; megkilincseli s látva, hogy most is be van zárva, Magdolnához.* S hát te hogy jöttél ki ebből a kamrából?

MAGDOLNA. Én a kócslikon. *Leül a kanapéra.*

KÖMÉNYNÉ. Édes, egyetlen fiam, hát nem szólasz bár csak egyet a te édesanyádnak?

MÓKA *mintha a sírből szólna.* Eszter néném!

KÖMÉNYNÉ. Eszter lelkem; gyere hamar!

ESZTER *odamegy.* Mi az édes kicsi Móka?

MÓKA *int neki, hogy üljön le az ágy szélére s amikor Eszter leült.* Regina!

KÖMÉNYNÉ. Regina lelkem, gyere hamari!

REGINA *odamegy.* Mi a, édes kicsi Móka?

MÓKA *int neki, hogy üljön le az ágy szélére s amikor Regina is leült.* Csak azt... azt az egyet, ha tudnám...

ESZTER ÉS REGINA *megfogják a Móka kezét.*

MÓKA. Csak azt az egyet... hogy szépen megkérlek titeket... kicsi Magdót... többet soha... soha ne bántsátok... Mert én most meghalok...

ESZTER ÉS REGINA. Dehogy halsz! Dehogy halsz!

KÖMÉNYNÉ *ráborul Mókára*. Hát nekem nem mondasz semmit?... A te édesanyádnak?

MÓKA. De mondok... ha tudok... magának is.

KÖMÉNYNÉ. Mit mondasz? Mondjad szépem...

MÓKA. Azt, hogy én miattam... egy szikrát se búsuljon... *Eszterhez és Reginához*. Hát akkor megteszitek-e nekem... hogy az én kicsi kedvesemet, akit én most itthagytok... többet sohasem bántjátok?...

ESZTER ÉS REGINA. Dehogy bántjuk! Dehogy bántjuk!

MÓKA. Akkor menjetek és üljétek le... S eresszétek őt ide... hadd lássam még egy kicsit...

ESZTER. Magdó, eredj hamar oda! *Eszter és Regina a kanapéra ülnek*.

MAGDOLNA. Itt vagyok, kedves Móka!

MÓKA. Add ide a kezedet! *Megfogja a Magdolna kezét s aztán*. Édesanyám, maga is adja ide a kezét! *Meg fogja az anyja kezét is*. Most még utoljára... foghatom ezt a két kezét... *Magdolnához* Látom, hogy te vagy a legbátrabb... kedves kicsi Magdó... Felkérlek azért, hogy menj el hamar a paphoz... s mondjad neki, hogy jöjjön ide s gyóntasson meg engem... mert én most nagyon meghalok. *Kacsint és int Magdolnának, hogy menjen*.

MAGDOLNA *gyorsan ruhát szed magára s ki az ajtón*.

MÓKA. Eszter és Regina pedig...

ESZTER ÉS REGINA *felállnak és közelednek az ágyhoz*.

MÓKA. Ők ketten pedig menjenek el a faluba... s keressék meg Lukácsot s azt a Mátét... hogy ők is jöjjenek ide... mert tőlük is bocsánatot akarok kérni...

Eszter és Regina el.

MÓKA *mihelyt betevődik az ajtó, elevenebben pillogtat*.

KÖMÉNYNÉ. No, mi az, édes szép fiam?

MÓKA *sóhaj*t. Mintha egy kicsit jobban érezném magamot...

KÖMÉNYNÉ *megcsókolja*. Oh, hála legyen az Istennek!

Csend.

MÓKA. Édesanyám!

KÖMÉNYNÉ. Mi az, édes fiam!

MÓKA. Tudja-e, hogy most immár én kétszer születtem erre a világra? Elsőbben akkor, amikor maga szenvedett értem. S másodszor pedig a mai áldott este, amikor én kikerültem a kútból.

KÖMÉNYNÉ. De hogy is tudál kiszabadulni onnét?!

MÓKA. Mindenünnét ki lehet szabadulni, ha van az embernek jó segítő társa.

KÖMÉNYNÉ. Hát nem magadtól jöttél ki?

MÓKA. Úgy is lehet venni.

KÖMÉNYNÉ. Hogy, te?

MÓKA. Úgy, hogy magamtól jöttem ki, mert mi Magdóval egyek vagyunk.

KÖMÉNYNÉ. Hát mégis ő húzott ki?

MÓKA. Nála nélkül még most is ott lennék a kútban.

KÖMÉNYNÉ. Jaj, jaj!

Csend.

MÓKA. Édesanyám!

KÖMÉNYNÉ. Mi az, aranyom?

MÓKA. Nem lenne kedves beszélni valamiről?

KÖMÉNYNÉ. Miről, te?

MÓKA. A szerelemről.

KÖMÉNYNÉ. Jaj! A szerelem! Jaj az szép dolog. Megindítóan szép! Ó, be szép!

MÓKA. De milyen?

KÖMÉNYNÉ. A szerelem? Tán leginkább olyan, mint a rózsza. S mint a rózsák között is a legszebb piros rózsza, amelyik, ki tudja mikor, titkon fogamzik... Tán amikor lát egy csillagot, vaj amikor hozzáér egy napsugár... S akkor dobban meg valami, tán a szín, vaj az illat... s osztán teste kezd lenni annak a valaminek, lassan, szép észrevétlen... S ahogy nő-növekszik, kezdi élvezni mindjobbacskán ezt a látható világot is: a szellőt, a meleget, a susogást, a madárénekét, a hajnali csendet, az esti melengetést... S úgy gömbölyödik lassan s bátorodik a szerelemre: hajlandozásra, lepke-csalogatásra... S osztán kifeszlik s nappal virít s éccaka... ó, éccaka!... *Sóhajt.*

MÓKA. Hát az ember mit érez?

KÖMÉNYNÉ. Minden gyönyörűt.

MÓKA. Hát édesanyám?... Tudja, azelőtt, régen, akkor volt szerelmes?

KÖMÉNYNÉ *sóhajtva*. Voltam bizon, de még milyen erősen! Amikor szegény édesapád, egy szombat este, legelsőbbben eljött hozzám. Akkor még egészen fiatal legény volt: éppen mint te most s formára is olyan: szelíd, eszes ábrázatú... S mikor azon a nyári szombat este mi egymásra néztünk, úgy egy kicsit jobban, akkor én már tudtam s ő is immár tudta, hogy együttkerülünk fel a Göncöl szekerire... S én akkor mégis alig tudtam szólni valamit, pedig olyan szép szavam volt... S hát még amikor kikísértem azon a szombat este s ő megfogta a kezemet... Ó, milyen erősen ellepett akkor engemet a gyengeség! Pedig nagy erőt éreztem magamban: olyan nagyot, hogy avval más ember még egy házfalat is el tudott volna mozdítani...

MÓKA *egyszerre felül és kitárt karokkal*. Édesanyám! *Egymás nyakába borulnak és sírnak.*

PAP *kopogtat és bejön. Magdolna utána. A pap karján stóla, kezében az ostyatartó-szelence.*

KÖMÉNYNÉ *a kopogtatásra hamar visszafektet* Mókát *s köszönésével a papot megelőzi.*
Dicsértessék az Úrjézus Krisztus!

PAP. Mindörökké, Köményné asszony! Hát hol a beteg?

KÖMÉNYNÉ *pityeregve*. Ehejt az ágyban, édes drága plébános úr.

PAP *leteszi a stólát és a szelencét, aztán odamegy Mókához és a homlokára teszi a kezét.* Bizony forró! Nem ártana béküldeni egy szekeret a városba, hogy hozza ki a doktort, mert ilyenkor könnyen kap tüdőgyulladást az ember.

KÖMÉNYNÉ. A plébános urat kívánta, nem a doktort!

PAP. Jó, jó, én meg is teszem a magamét, mint lelki orvos, de a test is valami, Köményné asszony. *Odahajol Mókához.* Mózes! Na, Mózeske!

MÓKA *ki eddig folytonosan rázatta magát a hideggel s szemeit behunyva tartatta, most révetegen felpillant.*

PAP. Megismersz-e engem, Mózeske?

MÓKA *int, hogy igen.*

PAP. Hát meg tudnál-e gyónni?

MÓKA. Kinek?

PAP. Hát nekem! Azért jöttem!

KÖMÉNYNÉ. Gyónjál meg, fiam! Hátha megszabadít az Isten a nyomás alól!

MÓKA. Igen.

PAP. Menjenek ki egy kicsit, Köményné asszony! *A stólát a nyakába veszi.*

KÖMÉNYNÉ ÉS MAGDOLNA *kimennek.*

PAP *leül az ágy mellett a székre.* Hát tudnál-e egy kicsit rendesen gondolkozni?

MÓKA *int, hogy nem. Tág szemekkel állandóan messze a levegőbe néz.*

PAP. Hát a bűneidre úgy nagyjából legalább emlékszel-e?

MÓKA. Nem... semmire sem... csak a mai estére...

PAP. Hát ma este mit csináltál?

MÓKA. Ma este? Ó, ma este gyönyörű volt!... Mert amikor én idejöttem, nem a kaszával, hanem a falmozdítás idején... s én reánéztem s ő reám: akkor immár tudtuk, hogy mind a ketten felkerülünk a Göncöl szekerire... ahol én fogom a gyeplőt s ő fogja az én kezemet... s úgy vágatunk sebesen... a csillagok között...

PAP *csodálkozva nézi, mind nagyobb együttérzéssel.*

MÓKA. Végig az égi kék mezőn... s a Fiastyúknál megállunk, hogy belérakjuk a csirkékkal együtt a szekér derekába... Én azt már mind tudtam akkor... hogy én őt szeretem... hogy én érte beteg leszek... de ő mellettem marad és akkor meggyógyulok... ha minden percben mellettem marad, akkor meggyógyulok... s osztán elmegyünk a plébános úrhoz, hogy az Isten színe előtt is egymásé lehessünk... én az övé s kicsi Magdó az enyim... mindig az enyim...

PAP *közben leveszi a stólát a nyakáról, a szelencét is a kezébe veszi, megindul lábujjhegyen az ajtó felé s amikor azt kinyitja, int és szól csendesen.* Köményné asszony, jöjjön egy kicsit! *Amikor Köményné bejön.* A fia meggyönt s doktort se hívasson, mert a maga fiának a doktora itt van. *Kiszól ismét az ajtón.* Magdó, gyere egy kicsit! *Amikor Magdolna bejön; a vállára teszi a kezét.* Ennek a betegnek *int az ágy felé* te vagy az egyetlen orvosa. Érted-e?

MAGDOLNA *boldogan bólogat.*

PAP. Na, ha érted, akkor maradj az ágya mellett s egy percre se mozdulj el mellőle!... Ha azt akarod, hogy reggelre ne legyen semmi baja. S aztán szívesen látlak a plébánián, ketten együtt, olyanformán, ahogy Mózeske mondta: hogy ő fogja a gyeplőt, mármint a boldog házasság szekerének a gyeplőjét s te pedig az ő kezét. *Megsimogatja az arcát.* Érted-e?

MAGDOLNA *boldogan s mosolyogva bólogat, hogy igen.*

PAP. Köményné asszony, maga is volt fiatal, ugye?

KÖMÉNYNÉ *sóhajtva.* Én igen.

PAP. Na, akkor maga is érti, ugye?

KÖMÉNYNÉ. Tán még jobban, mint a plébános úr!

PAP. No, akkor csendes jó éjszakát! *Elmegy, az ajtót behúzza.*

Köményné és Magdolna egymásra néznek. Aztán Magdolna a Köményné nyakába borul, Köményné pedig szeretettel tapogatja a hátát.

MÓKA *felülve.* Hát maguk ott micsinálnak, édesanyám?

KÖMÉNYNÉ ÉS MAGDOLNA *szétrebbenek.*

KÖMÉNYNÉ. Nem fekszel mindjárt vissza, te? *Megy az ágy felé.* Vaj nem tudod, hogy aki beteg, annak tilos az asszonyok dolgába beléavatkozni?!

MÓKA. Pardon s bocsánat! *Visszafekszik s vacogtatja a fogait.* Jaj, milyen beteg, vagyok...

KÖMÉNYNÉ *leül az ágy szélére s Magdolna is le a székre.* Most már nem búsulok, mert itt van a doktor.

MÓKA. Ha itt van, akkor adjon bé nekem egy orvosságot!

KÖMÉNYNÉ. No, Magdó, adj bé neki egy orvosságot! No, hamar, ha a beteg úgy kívánja!

MAGDOLNA *egy kicsit pironkodik, de aztán felugrik, megcsókolja Mókát és visszaül.*

KÖMÉNYNÉ. No, beteg, jobban vagy-e?

MÓKA. Sokkal jobban.

KÖMÉNYNÉ. Ha egészen jól leszel, osztán én nem bánom, ha csakugyan odakerültök is a pap kezibe. Majd elrendezlek titeket otthon szépen.

MÓKA. Mi azt nagyon szépen megköszönjük édesanyánknak, hogy ilyen nagy megértésről tanúskodik, csakhogy ne legyen akkor már késő!

KÖMÉNYNÉ. Mi ne legyen késő, te?

MÓKA. Hát az, hogy minket otthon elrendezzen, amikor én egészen meggyógyulok.

KÖMÉNYNÉ. Hát ezt te mért mondod?

MÓKA. Én azért, mert itt van Eszter s itt van Regina s ők Magdolnát mindenképpen el akarják pusztítani. S ha észreveszik, hogy én csakugyan jobban vagyok, akkor bizonyosan el is pusztítják, hogy még a reggelt sem éri meg.

MAGDOLNA. Igen, amiért én fiatal vagyok! S legfőképpen meg azért is, mert ők is Mókát szeretik, mind a ketten.

KÖMÉNYNÉ. Mit mondasz, te?

MÓKA. Borzalom, de úgy van, édesanyám!

KÖMÉNYNÉ. Hát nekik nincs ott az a két legény: Eszternek Lukács s Reginának Máté?!

MÓKA. Nekik ott volna, de viszont azok Magdót szeretik, mind a ketten.

MAGDOLNA. Borzalom, de úgy van, édes Márta néni!

KÖMÉNYNÉ *megbotránkozásában feláll a székről*. Hát ez csakugyan borzalom!

Csend.

KÖMÉNYNÉ. Most már értem az egészet!

MÓKA. Mit, édesanyám?

KÖMÉNYNÉ. Hogy te ennek a folyományaként estél bele a kútba!

MÓKA. Ó, nem, ó, nem!

MAGDOLNA. Nem, nem!

KÖMÉNYNÉ. De jó, hogy ezt megmondtátok, mert mindenre van urusság!

MÓKA. Mire, édesanyám?

KÖMÉNYNÉ. Hát arra, hogy ki-ki visszapártoljon a maga kedveséhez s úgy a békeség rendbejöjjön.

MÓKA. A lenne a legjobb.

MAGDOLNA. Az Isten is megáldaná Márta nénit.

KÖMÉNYNÉ *Magdolnához*. Valami jelít nem tudjátok-e a legények szerelminek?

MAGDOLNA. Valami jelít?

MÓKA *egyezerre felülve*. Magdó, a virágok!

MAGDOLNA. Milyen virágok?

MÓKA. Amit neked hoztak, amikor én fenn voltam, tudod hol.

MAGDOLNA. Az igaz! Jaj, be okos vagy! *Köménynéhez*. Van egy rózsza, amit Lukács nekem hozott, s ismét egy ől burjános virág, amit viszont Máté hozott.

KÖMÉNYNÉ. A jó lesz! Igazi jó lesz! Hol vannak?

MAGDOLNA. Künn valahol a tornác mellett.

KÖMÉNYNÉ. No, hamar s szedd össze ebben a percben!

MAGDOLNA *gyorsan ki az ajtón*.

MÓKA. S azokkal micsinál, édesanyám?

KÖMÉNYNÉ. Beléfőzöm valamibe.

MÓKA. A bort szeretik.

KÖMÉNYNÉ. Akkor abba.

MÓKA. Igen, de hátha nem használ! Én arra is gondoltam valamit.

KÖMÉNYNÉ. Mit gondoltál arra az esetre?

MÓKA. Én azt, hogy most, amikor a burjánokkal hazamegyen, akkor szépen szállást csinál Magdónak is, hogy szükség esetire odajöhessen a varjak elől. Ott nálunk jól meglenne édesanyámmal egy szobában. S azt gondolom, hogy oda is jöhet bátron, mert ha felépülhetek *huncutul* ebből a betegségből, úgyis mindjárt elmegyünk a paphoz.

MAGDOLNA *bejön a burjánokkal az öliben.*

MÓKA. Jó lesz-e, édesanyám?

KÖMÉNYNÉ. Én azt se bánom, ha már olyan erősen beteg vagy. *Átveszi a virágokat.* No, viseljétek jól magatokat s osztán jövök én is vissza. *Elmegy.*

MAGDOLNA *mihelyt az ajtó betevődik, odafut Mókához, megcsókolja s aztán boldogan ugrálva.* Jó lesz! Jaj, be jó lesz...!

MÓKA. S hát még az, amit én most mesterkedtem, amíg te künn voltál! Még a lesz csak jó!

MAGDOLNA *leül az ágy szélére.* Mi, te?

MÓKA. A, hogy te oda gyere lakni a mi házunkhoz, amíg elmehetünk a paphoz, addig is, oda fel a hegyoldalba. Két kis ablak, mint édesanyám szeme, bevilágítja az éjszakát. Gondold csak el: úgy leszünk ott, mint két madár a fészekben, odafent a hegyoldalba.

MAGDOLNA. Jaj, de jó lesz. *Csók. Ebben a pillanatban kopogtatnak az ajtón.*

MÓKA. Üss az orrára, akárki! *Hamar visszafekszik.*

ELSŐ VÉNASSZONY *olvasóval a kezében, még az ajtó között.* Irgalmas jó Isten, mindnyájunk könyöröletes Atyja: tekints le erre a házra s gyógyítsd meg ezt a szép fiatal legényt!

MAGDOLNA *felállt volt, de amikor meglátta a vénasszonyt, visszaült az ágyra.* Hát hogy nem aluszik ilyenkor, Rebeka néni?!

ELSŐ VÉNASSZONY *kíváncsian.* Mi baja van a lelkenek?

MÁSODIK VÉNASSZONY *bejön, szintén olvasóval.* Édes jó mennyei Atyánk, könyörgünk Hozzád, hogy gyógyítsd meg a mi gyermekünket!

MAGDOLNA *az elsőnek.* Megverte erősen a hideg eső.

MÁSODIK VÉNASSZONY. Nem megigézték?

HARMADIK VÉNASSZONY *bejövet hallja az utolsó szavakat, szintén olvasóval.* Isten, légy irgalmas hozzánk, szegény halandókhoz, de legkivált... *hirtelen átugrással.* Biza az úgy lesz, hogy megigézték.

ELSŐ VÉNASSZONY. Láttuk a papot, hogy a szentséggel elment.

MÁSODIK VÉNASSZONY. S gondoltuk, hogy egy kicsit imádkozunk az ártatlan lelki üdvösségiért.

MAGDOLNA. Köszönjük.

HARMADIK VÉNASSZONY. Biza, mindnyájan halandók vagyunk.

A vénasszonyok leülnek egymás mellé a kanapéra.

LUKÁCS *kinyitja az ajtót, először a fejét dugta be, aztán óvatosan és csodálkozva bejön. Nem szól egy szót se, hanem odamegy az ágyhoz, megnézi, hogy ki fekszik benne, s akkor Magdolnához.* Hát ez hogy került napfényre?

MAGDOLNA *csendesen.* Úgy, hogy az Isten az ő pártján volt.

LUKÁCS *a vénasszonyokra mutat.* Hát ezek?

MAGDOLNA. Eljöttek, hogy imádkozzanak érte. Hogy felépülhessen.

LUKÁCS *a vénasszonyok elé áll, mint egy őrmester.* No, vén bankák! Most én imádkozom! Hát azt a kutya úriskoláját, maguknak mindenütt ott kell lenni? Mint a baglyoknak a csűr tetején!? S terjeszteni a halálszagot? Hát immár nem lehet egyet sem köhinteni ebben a faluban, mert akkor maguk mindjárt a kezük fejire tekerik azt az olvasót, s mennek feketén, mint a varjak! Mennek s kárognak lefelé a mennyből az ottani lakosokat! Hát nem ma este dobolták ki, hogy a varjakat lövöldözni kell?! Vagy kövel dobigálni, de mindenesetre riogatni muszáj? *Rájuk kiált.* Felállni! *A vénasszonyok, akik megrettenve ültek, felállnak.* *S akkor az ajtó felé mutatva.* Hess kifelé! *A vénasszonyok gyorsan kifelé botorkálnak, s akkor még utánuk dobja a kalapját.*

MAGDOLNA. Mégsem kellett volna olyan gorombán!

LUKÁCS. Hát miért nem kellett volna?

MAGDOLNA. Hát mindenki megvénül.

LUKÁCS. Ha megvénül, gondoza az unokáját, vaj horgoljon az oltárra s a prédikálószekré csüpkés terítőt! *Odahajol Mókához s megmozgatja.* Nem igaz, Móka?

MÓKA *rázza a hideg, nagy beteg.* Hhhhjjaj... mindjárt meghalok...

LUKÁCS. Ne búsulj, jobb a sírban, mint a diófán.

MÓKA. Senki sem akar segíteni rajtam... Mindjárt meghalok...

LUKÁCS. Még mennyi idő múlva?

MAGDOLNA. Mondjad, Móka, hogy azt várhatja!

MÓKA. Tán még két napot sem fogok megérni...

LUKÁCS. A sok!

MÓKA. Hát maga mennyit gondol?

LUKÁCS. Én ma reggelig gondolom. Az a legszebb halál: akkor halni meg, amikor éppen jó fel gyönyörűen a nap.

MÓKA. Az is lehet... hogy csak reggelig...

LUKÁCS. S ha biztosan tudnád, hogy ma reggel meghalsz, akkor mit csinálnál?

MÓKA. Béfalaztatnám az ablakot, hogy ne legyen reggel soha...

LUKÁCS. S hát még?

MÓKA. S imádkoznám...

LUKÁCS. S hát még?

MÓKA. S rúgnék a lábammal...

LUKÁCS. S hát még?

MÓKA. S megbolondulnék...

LUKÁCS. S hát még?

MÓKA. S reádbíznám kicsi Magdót... hogy gondját viseljed...

LUKÁCS. E mán beszéd! *Magdolnához*. Nem mehetnél ki egy kicsit, hogy megbeszéljük, ami a férfiakra tartozik?

MAGDOLNA. Nem tudom, hogy a Móka akarja-e?

LUKÁCS. Kedves Móka ecsém, Magdó kérdi, hogy nem mehetne-e ki egy cseppet, amíg én két-három szót váltanék veled négyszemközt?

MÓKA *megfogja Magdolna kezét*. Ha már ki akarsz menni, akkor megkérnélek téged... hogy fáradnál el haza s mondanád meg édesanyámnak... hogy küldjön ide tőled nekem egy öltözet ruhát... De küldje a jobbat, hogy abba öltöztessenek engem, ha mégis... meg kell nekem halni...

MAGDOLNA *pityeregve elmegy*.

LUKÁCS *megfogja a Móka kezét*. Édes Móka ecsém, meg tudnál-e bocsátani nekem, hogy én olyan rossz s olyan lelketlen voltam hozzád?

MÓKA. Nincs semmi baj...

LUKÁCS. Hát ezt igen köszönöm neked... S nem azért, hogy beteg vagy, de meg akarom mondani neked, hogy én csak most tudlak tégedet igazán becsülni, mert csak most látom valójában, hogy te milyen igazán szereted Magdót s hogy a legjobbat akarod neki.

MÓKA. Hát azt miből látod?

LUKÁCS. Abból, hogy az én gondjaimra bízod.

MÓKA. Mert tudom, hogy te jó leszel hozzá.

LUKÁCS *papírt és ceruzát vesz elő, s közben*. Abban te bizonyos lehetsz... Várj, megírok hamar egy írást. *Hamar az asztalhoz ül és írni kezd*.

MÓKA. Milyen írást?

LUKÁCS. Mindjárt meglátod. *Ír*.

MÓKA *közben egy tojáshoz megy a székhez, amelyen Lukács ült*.

LUKÁCS. No, csak ennyi az egész. *Kezébe a papirossát odamegy és leül a székhez: a tojás reccsen, felugrik*. Hát e mi az ánti? *Megnézi*. Ó, hogy az Isten pofozza meg! Hát ez a tojás hogy kerül ide?...

MÓKA. Hát arra akarsz írni nekem?...

LUKÁCS. Mire?

MÓKA. Tojásra...

LUKÁCS. Akar a nagy nyavalya, csak beléültem ezen a széken egy tojásba, amiről nem is tudom, hogy került ide!

MÓKA. Biztosan idebent tartják a tyúkot...

LUKÁCS *állva*. No, nem baj... Hát hallgass ide, Móka! Az írás csak ennyi s így szól: „Alólirott azt kívánom s az a megfontolt végakaratom, hogy ha Istenben megboldogulnék, akkor Gondos Magdolnára az én kedves jó bátyám, Bakk Lukács vigyázzon gondot s egyáltalában az övé legyen.” Jól van-e?

MÓKA. Nagyon jól...

LUKÁCS. Akkor firkantsd alá! *Nagynehezen aláírják*.

MÓKA. Jaj, milyen beteg vagyok!... Hogy még írni is alig tudok...

LUKÁCS *elteszi az írást s nagy csatanyeréssel s boldogan jár fel s alá a szobában.* No, ne félj, Móka, mert örökre segítő barátod lettem immár!... Ma este sem lett volna semmi, ha egy kicsit kedveztél volna nekem ebben a dologban, de ha már így van, így is jól van... Bölcs az Isten rendelése. Abba belé kell nyugodni. Azért vagyunk jó keresztények. Az egyiknek élni rendeltetett, a másiknak meghalni. S nagy kérdés, hogy melyiknek jobb. Ha tőlem kérdezné valaki, tán azt felelném, hogy annak, aki meghal. Mert csalóka ez az élet, Móka fiam. Csalóka a nagy eléfelé való törekedés s csalóka a gazdagság, s tán leginkább csalóka a szerelem...

MAGDOLNA *bejön, látszik, hogy sietett. Egy rend öltözetet hoz Mókának, azt az ágy mellé teszi s nagy búbánatosan.* No, édes kicsi Móka, itt van a gúnyád s bárcsak adná az Isten, hogy ne más adja reád; hanem temagad vedd fel.

LUKÁCS *megsimogatja Magdolna arcát.* Ne búsulj semmit, mert ő fogja felvenni sajátkezüleg. Mert ez a Móka, még ha meghal, akkor is olyan ügyes lesz, hogy ő maga fog felöltözni. *Közben elindult ismét a szobában.*

MAGDOLNA *meglátja a tojásnyomot a Lukács ruháján.* Hát magát mi lelte ott hátul, Lukács bácsi?

LUKÁCS *gyorsan elfordul.* Te es örökké odanézel, ahová nem kell. Valami nyavalya tojásba beléültem azon a széken.

MAGDOLNA *rögtön nekifog, hogy valami ronggyal letörölje a széket.*

MÓKA. Kicsi Magdó, most húsvét van?

MAGDOLNA. Hát most hogy volna húsvét; édes Móka! Most július van! Hát mért kérdezed?

MÓKA. Én azért, mert folyton tojásról beszéltek.

LUKÁCS *megérinti Magdolnát s mutatja neki, hogy Móka meg van zavarodva.*

MAGDOLNA. Nem lehet csodálni, ha valaki ilyen erősen beteg.

LUKÁCS *csendesesen, odahajolva Magdolnához.* Ha osztán Máté is ide találna jönni, légy hozzá nagyon jó s kedves, csak úgy színlelésből.

MAGDOLNA. Hát mért legyek hozzá kedves?

LUKÁCS. Hadd gondolja azt, hogy őt szereted. Akkor legalább békét hagy mindenkinek.

ESZTER *fáradtan és lihegve gyorsan bejön, meglepődve pillantja meg Lukácsot s egyenesen nekirohan s dühödten.* Hol voltál, te? Te átkozottja az Istennek, te?!

LUKÁCS *halkar, felemelt ujjal.* Csendesebben, mert beteg van a háznál!

ESZTER. Hol voltál? Azt mondd meg?

LUKÁCS. Otthon.

ESZTER. Hazudsz. Otthon kerestelek!

LUKÁCS. A korcsomában, most jut eszembe.

ESZTER. Hazudsz! Ott is kerestelek!

REGINA *megtépetten s az arcából kikelve Mátét húzza és löki be a szobába.* Nézzétek ezt a díszest! *Eszterhez.* Mit gondolsz, honnét vájtam elé? Hát én megmondom neked! Hogy hallja mindenki! Csipor Sárinál volt! Annál a vén kancánál!

LUKÁCS *rosszallással csáválja a fejét.* Ejnye, ejnye! Hát mért is mész oda, te Máté? Ilyen szép, fényes holdvilágon!

ESZTER *rákiált Lukácsra.* Fogd bé azt a bagólesődet, mert te is ott voltál valami hasonló menyecskénél!

MÓKA. Máté!

MAGDOLNA. Máté, magát szólítja Móka!

MÁTÉ *odamegy az ágyhoz.* Hát te még élsz? Mit akarsz?

MÓKA. Bocsáss meg nekem, ha valamit vétettem.

MAGDOLNA *ráteszi Mátéra a kezét.* Édes Máté, beszéljen most már szépen szegény Mókával!

MÁTÉ. Meg van bocsátva. Minden. Egytől-egyig. *Megsimogatja Magdolnának az arcát.* Jól van-e?

MAGDOLNA *boldogan simogatja vissza.* Jól, most jól...

LUKÁCS *odamegy, megfogja a Máté karját és húzza.* Gyere, ne cirkoskodjál egy halálos betegnek az ágya mellett!

REGINA. Eredj, takarodj!

ESZTER. Te is mehetsz, Lukács! Örökre!

LUKÁCS. Jól meggondoltátok?

ESZTER. Jól!

MÁTÉ. Hogy menjünk el s többet ne jöjjünk soha ide?

ESZTER ÉS REGINA. Éppen úgy!

LUKÁCS. Gyere komám! *Mennek, az ajtóból visszafordulva.* Üdvözlét a távolból! *Kimennek.*

ESZTER ÉS REGINA *kétségbeesetten összenéznek, aztán leülnek mind a ketten a kanapéra, az asztalra borulnak és zokognak.*

KÖMÉNYNÉ *bejön.* Hát, ti mért bögtök? *Egyenesen Eszter és Regina felé tart.*

ESZTER *sírva.* Elment!... Elment!

REGINA *sírva.* Elment!... Elment!

KÖMÉNYNÉ *mellettük állva.* El a nyavalyát! Megakadályoztam őket!

ESZTER ÉS REGINA *felkapja a fejét.* Igazán? Csak ugyan?

KÖMÉNYNÉ. Akartok-e tudni valamit?

Eszter és Regina feszülő kíváncsisággal felpattannak.

KÖMÉNYNÉ. De titokban tartjátok-e a dolgot, mindörökre?

ESZTER ÉS REGINA. Titokban!

KÖMÉNYNÉ. Hát akkor én megbabonáztam őket, hogy soha titeket elhagyni ne tudjanak! Lukácsot is meg, Mátét is meg! S olyan bort készítettem nekik, amit ha megisznak: nincs se Isten, se ember, aki elvegye tőletek. Most, amikor jöttem hazulról, őket is éppen itt találtam az udvaron, s mindjárt odaadtam nekik a bort. S azt mondtam: né, legények! Ha most ezt a bort megisszátok, akkor örökre szeretni fog titeket az, akit éppen ti akartok. Csakhogy ez nem egészen így van, mert ha ők megisszák a bort, akkor nem más, hanem egyenesen ők lesznek azok, akik örökre szeretni fognak valakit. Még pedig kit? Nem mást, hanem azt a női illetőt,

aki a következő dolgot csinálja, amíg ők isznak: elmegy s veszen egy napraforgót a kezibe, s avval ügyesen az illető legénynek a háta megé kerül, nem baj, ha messze is tőle, s akkor azt a napraforgót addig tartja a keziben, amíg az illető legény arra fordul. S ha osztán arra fordult egyszer, akkor nincs többet földi törvény, amelyik el tudja a kettőt választani egymástól! Menjetek hát hamar s járjatok el ügyesen, de úgy, ahogy mondtam!

ESZTER. Hol vannak?

KÖMÉNYNÉ. Künn a ganyédomb tetején. Mert úgy van az elírás, hogy ott kell meginni az italt.

Eszter és Regina gyorsan ki.

MÓKA *felülve az ágyban*. Édesanyám, ha én ennyit tudnék, avval sok pénzt keresnék!

KÖMÉNYNÉ. Te ne tudj annyit, hanem csak azt tudd, hogy valahogy, de minél hamarább, innét visszakerülj!

MÓKA. Magdóval együtt, ugye?

KÖMÉNYNÉ. Én nem bánom, ha együtt is.

MÓKA *ki akar ugrani az ágyból, de Magdolna miatt észreveszi magát*. Pardon s bocsánat! *Az anyjához*. De akkor menjen, édesanyám! Menjen hamar előre s osztán futunk mi is!

KÖMÉNYNÉ. De egy-kettőre, míg azok ott vannak a ganyédombon! S ügyeljetek! *Felkapkodja a Móka régi vizes ruháit*. Ezek a vizesek s mutatja ott van a száraz! *Gyorsan ki.*

MÓKA. Magdó, rakd ide hamar a ruhát! A kezem alá! *Magdolna odarakja*. S most oltsd el hamar a lámpát!

MAGDOLNA *felugrik az asztal mellett a székre és elfújja a lámpát*. De siess! *Ott marad a széken, háttal az ajtónak.*

Hallatszik, hogy Móka szuszogva, kézzel lábbal öltözik.

Szünet.

MAGDOLNA. Készen vagy-e?

MÓKA. Mindjárt, csak a csizmámot!... *Nyög, erőlködik*. A nyavalya törje ki! Nem akar feljönni!...

MAGDOLNA. Nem cserélted-e össze?

MÓKA. Jaj, be igaz! Össze hát!

Az ajtó nesztelenül megnyílik Eszter, Regina, Lukács és Máté sompolyognak be. Az ajtón belül összeölelkezve megállnak. A sötét színben csak a settenkedő alakjuk láttuk, alig.

MAGDOLNA. Készen vagy-e?

MÓKA. Ebben a percben.

MAGDOLNA. Akkor a lámpát meggyújtom, nehogy a sötét miatt valamit gyanítsanak.

MÓKA *talpraugrik*. No, még csak az ujjasomat! *Az ajtónak háttal igazgatja magát.*

MAGDOLNA *kezében a gyufa meglobban. Meggyúl a lámpabél.*

LUKÁCS *ebben a pillanatban, énekelve*: Circumdede...

MAGDOLNA *megfordul, felsikolt, leesik az asztalra. A lámpacső a kezéből összetörik.*

MÓKA *felragadja a széket s éppen elkapva a Circumdederunt végét. ...runt, a keserveteket! A lámpabél füstölögve ég, nagy, hajladozó lánggal.*

ESZTER *visítva.* Boszorkány!

REGINA *kiáltva.* Istenkísértő!

LUKÁCS *gyorsan, vezényelve.* Hamar az ajtót bezárni! *Kiugrik az ajtón.*

MÁTÉ. Hamar őket ide bezárni!

LUKÁCS. Fejükre gyújtjuk a házat!

A többiek is kiugranak.

MÁTÉ. S összecsofítani a falut! *Az ajtót berántják s bezárják.*

ESZTER *közből, künn.* Boszorkány! Meg kell ölni!

REGINA. Agyon kell verni!

MÁTÉ. Mind a kettőt!

Közben rohanás a tornácban és a ház körül.

MÓKA *mihelyt bevágják az ajtót, leemeli Magdolnát az asztalról.* Hamar az ablakon!

MAGDOLNA *ide-oda ugrik, mint a bolond.* Akárhon, csak ki innét!

MÓKA *nekiugrik az utcafelőli első ablaknak, s kinyitja, a zsálat is.*

LUKÁCS *nagy mordállyal és kísértetpofát vágva, ott áll az ablakban, mint a darab elején. Ördögi vigyorgással.* Tudtam, hogy így fogjuk végezni, ahogy kezdtük!

MÓKA *a másik ablakot nyitja fel.*

MÁTÉ *nagy mordállyal s kísértetpofával ebben az ablakban.* Nem szabadultok, hé!

LUKÁCS. Ordíts, Máté! Hadd csödüljön ide a falu.

MÁTÉ. Tolvaj, boszorkány! Meg kell ölni!

MAGDOLNA *az udvarfelőli ablakot tépi fel, de abban ott van Eszter és Regina egy-egy felhúzott sarlóval.*

LUKÁCS. Mind ordítsatok! Hogy gyűljenek az emberek!

ESZTER. Boszorkány!

REGINA. Meg kell ölni őket! *Rohanni kezdenek oda az emberek.*

MAGDOLNA *a kijáró ajtóhoz, majd a kamraajtóhoz fut, de mindkettő be van zárva.*

MÓKA *megfogja Magdolnát és átöleli.* Légy bátor!

MAGDOLNA *a Móka nyakába borul és egészen hozzátapad.*

MÓKA *Lukács és Máté felé.* Mégis az enyim ez a leánka! Mégis a mi nászadalunkat énekli az éneklő madár! Ti két sátoros tolvaj!

LUKÁCS *Mátéhoz.* Lődd keresztül őket, Máté!

MÁTÉ *felugrik az ablak talpára, hogy bevesse magát a szobába.*

MÓKA. Gyere, ölj meg! *Átöleli és karjai közé veszi Magdolnát. Gyertek: öljetek meg! Ott leszünk. Magdolnával a karjában beleveti magát az ágyba, melyben rögtön eltűnnek, az ágy közepével együtt.*

MÁTÉ odarohan az ágyhoz, melynek közepéből mindjobban erősödő fény jön fel akkor.

LUKÁCS az ablakon keresztül szintén odarohan. No, ezek eltűntek, mint az angyalok.

Eszter és Regina is odarohannak, sarló nélkül. Mind nagy ámulattal nézik a feláradó fényt. Az összesereglett emberek is kezdenek az ablakon beözönlenni a szobába.

ESZTER egyszer felkiáltva. Megnyílt a mennyország!

LUKÁCS megragadja Esztert. Ha mennyország, eredj té es utánok! Beleveti Esztert az ágyba.

MÁTÉ megragadja Reginát. Eredj, te se maradj el! Beleveti Reginát az ágyba. Az ágy mindjárt kidobja, először Esztert, aztán Reginát. Mind a ketten mozdulatlanul, elhullva fekszenek. Az ágy mélyéről feláradó fény egyre nagyobb lesz, majd egy madár száll fel alulról a fényből. Ez a madár teljesen olyan, amilyent Móka elbeszélt volt, amikor a két tojást hozta. Ahogy felrepül a madár, rászáll az ágy fájára fejtől, és énekelni kezd. Ettől az énektől a besereglett emberek, akik a fény áradásakor már besereglettek volt, egymásután kezdenek eldőlni a padlón és nemsokára mind elhullva fekszenek, mozdulatlanul. Legutolsónak Lukács hull el, előtte Máté.

DOBOS dobbal az oldalán és virágos kalappal bejön az ajtón. A boldog szerelmes mámore látszik rajta. Kicsit meglepődik, és csodálkozásában fejebb taszítja a kalapját. Lassan az elhullottak közé megy, néhányat meg is mozgat, de azok nem mozdulnak. Akkor a madarat kezdi nézni, akiről nem veszi le a szemét. Úgy áll, mintha a paradicsomban volna. Majd leteszi a dobát és ráül, szembe a madárral, s boldogan mondja, először halkan, majd mindinkább lelkesen.

Amit este kidoboltam,
Bételt reggel előtt:
Elhullott a varjú-sereg
A kis madár előtt.

Ameddig lesz hű szerelem,
Így lesz ezután es:
Legyőzi a jó a rosszot
S a tiszta szív a gonoszot
Mindig ezután es.

Feláll és boldogan kinyújtózva.

Én a babámtól jövök,
Kit igazán szeretek.

Feldobja a virágos kalapját a levegőbe és a fejével kifogja.

Ha tetszik, ha nem!

Függöny